MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, 2nd May 1967.

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, Bangalore at One of the Clock.

MR. SPEAKER (SRI B. VAIKUNTA BALIGA, B.A., B.L.) in the Chair.

Members' Representation

Re: Postponement of the Question Hour.

(Sri Azeez Sait stood up)

Mr. SPEAKER.—I am not unaware that Members are desirous of making some representations. I have also received one or two communications already. I have to deal with them. But in so doing, I do want that we must adhere to the rules, The first point that I deal with is that if Mr. Azeez Sait, an experienced parliamentarian, wanted to make any representation, he could have come and met me in my chambers. Then I would have come to know what he wanted to say rather than his trying to attract my attention or catching my eye without any previous contact. Unless the matter is so urgent as to make it not possible for him to get into touch with me, I would not like him to raise the point. I am mentioning the name of Mr. Azeez Sait so that everybody might know that whatever the representation might be, I have first of all to deal with the written requests that have been given to me.

One request is that I must adjourn the Question Hour. The Member who has written to me, if he so wishes, can try to convince me and perhaps simultaneously the House also why it should be done. I am dealing with the limited point only *i.e.*, why the Question Hour should be adjourned and if questions are taken up, some great catastrophy is going to take place—if anybody is desirous of enlightening me on that point, I may allow one or two more members to enlighten me because I am always in need of enlightenment.

Sri S. SHIVAPPA (Sravanabelagola).—I have given notice of a substantive motion under rule 147.

Mr. SPEAKER.—No motion can be dealt with before Question Hour. I am dealing with the limited point *viz.*, that I must adjourn the Question Hour. The hon'ble member will kindly tell me why I should do it and where I have got the power to do it.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—I want a clarification from the Hon'ble Speaker on this very point of limited scope for Debate. The Hon'ble Speaker was pleased to say that there is a motion.

Mr. SPEAKER.—I did not say "motion". "Motion" cannot be made now.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—There is a request that the Question Hour should be adjourned. For what purpose, the Hon'ble Speaker did not intimate. Let us know what exactly is the nature of the motion that has been made by the Hon'ble Member.

Mr. SPEAKER.—At the appropriate time the contents of the motion can be thought of. Now I want to know under what provision the Speaker is being called upon to exercise his discretion? Whether he has got any discretion at all in the matter and if he has got the discretion why he should exercise it on this particular occasion? I want enlightenment from any of the Members, preferably from Sri S. Shivappa because it is he who has written to me. After that I will hear Sri H. Siddaveerappa and Sri H. M. Channabasappa.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Harihara).—On that point only I may add that there is some sense in the representation made by my friend Mr. Channabasappa in this way. Unless and until the context under which the Hon'ble Member has given notice requesting the suspension of rule 32 is made known, probably the members may not be able to find out why the Question Hour should be postponed. It is only in that context perhaps why that power should be taken away under rule 32 will be made clear to us. Therefore, to that limited purpose may I request you Sir, to let us know the context under which he seeks permission to proceed under rule 32.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—That is exactly the point I wanted to make. I am thankful to my friend Sri Siddaveerappa for having elucidated what I wanted to represent.

Mr. SPEAKER.—The request for clarification boils down to this, that I must read over the contents of the letter. I do not think there is any need for me to read it. That is why I am asking Sri Sivappa if he so desires to make a statement. I will not object if he reads it. In addition, he may say anything by way of reinforcing his request. I do not think there is any need for me to read the letter.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Shrewd lawyer as you are, Sir, you will appreciate that without the context how difficult it would be for us to express our opinion.

Mr. SPEAKER.—The father of the letter is Mr. Shivappa; it is for him to read if he desires.

Sri S. SHIVAPPA.—My letter reads as follows, Sir:

"Sir, I hereby give notice of a motion under Rule 147 of the Rules of Procedure seeking the consent of the Speaker to discuss a matter of general public importance to wit, the

situation arising out of the revised provisional programme for the Assembly from 2nd May to 6th May 1967 altering the original programme from 2nd May to 10th June 1967."

"I further give notice that under Rule 32, the Speaker may be pleased to direct not to take up questions in the first hour of the day."

That is the motion, Sir.

MR. SPEAKER.—There is no motion before the House. Sri Shivappa is asking me to exercise my discretion. Once I give the consent, then it comes into the possession of the House for Debate. As it is, there is no motion before the House. Mr. Shivappa is now trying to convince me that I must adjourn the Question Hour. After that the next point arises. Let us go methodically. Please do not think I am trying to shut out what the member wants to say. Let him not mix up issues. Why should I adjourn the Question Hour under rule 32? He may kindly take up Rule 32 and explain.

Sri S. SHIVAPPA.—Sir, Rule 32 says:

"that unless the Speaker otherwise directs, the first hour of the day shall be available for the asking and answering of questions." So, the speaker has got the right and privilege of directing that the Question Hour be set aside to discuss the matter of importance which is of a very special nature.

MR. SPEAKER.—Rule 32 does not deal with any other matter. It says only whether the Question Hour should exist or not. It deals with Questions and not with motions. Does the House want Question Hour or not. The rule governing that is Rule 32, and under that rule, unless the Speaker otherwise directs, the first hour shall be devoted to Questions. So the normal basis is, the first hour should be Question Hour. The exception is, when the Speaker otherwise directs. He may please tell me about that.

Sri S. SHIVAPPA.—Sir, in the history of the Legislature a special circumstance like this had not arisen earlier where a programme which had been originally settled and fixed, had been altered in this manner and the duration of the Assembly was cut down. Sir, the House was adjourned to meet on 2nd may to discuss the Budget and the programme of the adjourned meeting was circulated among the Members and the circular was issued on 2nd April 1967. That was an understanding between the Leader of the House and the Speaker and the Members of the House in a casual meeting at the Tea Table of the Speaker.

MR. SPEAKER.—He may not mention private conversations but let him deal with merits.

Sri S. SHIVAPPA.—It was decided that the adjourned Session should meet on 2nd May and go on till the 10th of June. But suddenly to our surprice, the programme was changed and only five-day programme was announced on the 25th April 1967. So this creates an

(SRI S. SHIVAPPA)

extraordinary circumstance. I do not see any reason why the Budget Sessions should have been postponed or cancelled and a session, for five days, for business not worth mentioning, should have been called for. To discus this, whether this session is necessary are not we have raised the point at the very inception of the session. That is why I request you to cancel the question hour. If we take up the question hour, that means, we are a party to this. Our fundamental objection is, we do not want the meeting unless it is for discussing the Budget and passing the Demands. when that is not done, I feel that this session is not necessary. Whether we participate or not is a different thing. Our fundamental objection is, this session is not necessary. becuse, according to the programme, the Budget is not before us. So, I request you under rule 32, under which you have special powers, to direct that the Question Hour need not be taken up. That is the substantive motion which satisfies all the conditions of the motion. I request you to allow this motion to be discussed and the question hour be suspended. I request you to allow this motion.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I support my Hon'ble friend Mr. Sivappa. Why we want rule 32 to be suspended has to be made clear. That is the limited purpose as was observed by you, on which, for the present, we advance our arguments. So far as rule 32 is concerned, it is the privilege of any legislature to be jealous about the question hour. It may look a little odd for you, as to why we on this side should think of asking the question hour to be postponed. Our objection is fundamental. Even for the meeting of this House to-day from 1-00 P.M. we have our objection. Because, we feel hurt, we feel slighted and we feel insulted by the way the programme has been revised without the knowledge of either of the Houses or without the knowledge of the Leader of the Opposition. From six weeks it has been reduced to five days.

Sir, you were pleased to observe on the day on which we adjourned the House, on the last day, to say that the House will adjourn to meet again on May 2nd. We went home. Afterwards, we received a circular from your office, Circular No. 20, wherein it is stated "that the adjourned meetings of the Legislative Assembly will be held from Tuesday the 2nd May 1967 at the Legislative Assembly Chambers, Vidhana Soudha, Bangalore. On the 2nd May, 1967, the meeting will commences at 1 P.M. The provisional programme of business proposed to be transacted during these meetings will be sent to Hon'ble Members in due course." Afterwards, another circular, Circular No. 22, dated 11th April 1967, was received by us, in which we were asked as to the period in which notice is to be given with regard to private member's resolutions, and dates were fixed—25th May 1967, 3rd June 1967 and 10th June 1967—on which days private members business was allotted. Four days were allotted. We were even told, the last date for giving notice, date of ballot was also mentioned. According to this, many members have given notices. I do not know whether ballot has taken place or not.

Then, we were supplied on 3rd April 1967, the detailed Provisional Programme. It itself indicates that it was an adjourned meeting of the budget session because you will be pleased to see that from Tuesday, the 2nd May 1967 up to Saturday, the 10th June 1967, your Secretary has given us programme. Therein, you will be pleased to see Financial Business dominates. Out of these six weeks, most of the business is only Financial Business—of course Non-official Business is there according to Rules. I think five days Government Business is allotted; what Government Business is, we do not know. Even accepting that we have to be present to discharge our duties as members of this House, we are present here during these allotted days. Suddenly, like a bolt from the blue, we receive another revised programme wherein it was said in a very laconic way "Revised Programme of Business" on 2nd May Non-official Business, on the 3rd, 4th, 5th and 6th Government Business. What that Government Business is, none of us know.

Sir, we are not school children to be treated like this. We are all responsible men sitting here, we have come here and we have to discharge our duties properly. When a Notice was issued, what were the compelling reasons to change the dates or revise the dates? I feel, it is the Speaker of the House who is the ultimate repository of all the powers of this House, who is the custodian of the privileges and rights of the House, has ordered the issue of this Notice. When this Notice was issued, I was a little flaberghasted to see the change. I do not know where was the necessity to issue this notice revising from six weeks to five days. We were not taken into confidence: the public were not taken into confidence. Sir, after all, you know, when the Assembly meets, so much of public money is spent. Per day how much money is spent, perhaps, the Finance Department would be able to say. Anyway, considerable amount is spent for these five days. What is the Business you are going to transact during these five days? If really there were compelling reasons, what probably you could have done was, instead of calling this Session for five days, it could have been postponed to some other date for valid reasons. Having called us only for five days, I do not know what was weighing with those who are responsible for issuing this revised programme, we feel that public money is wasted and no purpose would be served by participating with the discussion of this House and we do not know how we are going to be benefited by sitting here and discussing things for five days.

So far as this position is concerned, Rules are very clear. I made a little study on the subject. There is no precedent anywhere in the history of any of our local legislatures such a thing has happened. The Session was not prorogued; it was an adjourned session of the First Session. When an adjourned session meets, the May's Parliamentary Procedure says, "the adjurned Session need not wait for the guidance or the direction of the Crown." It is the House and House alone that has the privilege of making its own arrangements as to the dates on which session has to meet. The point is, the rules are very clear on the

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

subject. I can understand a situation, say, if a later date is given for the session and if there is an emergency, it may be called earlier. But, to curtail the dates that are already given and the programme already given, is unheard of and there is no parallel anywhere in the history of any legislature much less in our parliament. I have not been able to know whether there is any precedent. I shall be obliged if anybody can show that there was an occasion when such a thing has been done.

With regard to the parliamentary practice, it is clearly stated in the May's Parliamentary Practice, what the distinction is between prorogation and adjournment :

> "The effect of a prorogation is at once to suspend all business until Parliament shall be summoned again. Not only are the sittings of Parliament at an end, but all proceedings pending at the time are quashed, except impeachments by the Commons, and appeals before the House of Lords. Every Bill must therefore be renewed after a prorogation, as if it had never been introduced. As it is a rule that a Bill of the same substance cannot be introduced in either House twice in the same session, a prorogation has been resorted to on three occasions to enable another Bill to be brought in."

With regard to prorogation, it says that even when the session is prorogated, if there is emergency, it can be called earlier.

With regard to adjournment it is very clearly stated :

> "Adjournment is solely in the power of each House respectively : though the pleasure of the Crown has occasionally been signified in person, by message, commission, or proclamation, that both Houses should adjourn ; and in some cases such adjournments have scarcely differed from prorogations. But although no instance has occurred in which either House has refused to adjourn, the communication might be disregarded".

From this it is very clear that adjournment of business of the House is the exclusive right of the House.

> "Business has been transacted after the Crown's desire has been made known ; and the question for adjournment has afterwards been put, in the ordinary manner, and determined after debate, amendment and division."

Further, with regard to adjournment, under special circumstances adjournment may be done at the instance of the Crown also.

Again in Chapter XIV, under the heading Parliamentary and Sessional Periods, it is stated :

> "'A Parliament' in the sense of a parliamentary period, is a period not exceeding five years which may be regarded as a

cycle beginning and ending with a proclamation. Such a proclamation (which is made by the Queen on the advice of her Privy Council) on the one hand, dissolves an existing Parliament and, on the other, orders the issue of writs for the election of a new Parliament and appoints the day and place for its meeting. This period, of course, contains an interregnum between the dissolution of a Parliament and the meeting of its successor during which there is no Parliament in existence; but the principle of the unbroken continuity of Parliament is for all practical purposes secured by the fact that the same proclamation which dissolves a Parliament provides for the election and meeting of a new Parliament.

A session is the period of time between the meeting of a Parliament, whether after a prorogation or a dissolution, and its prorogation. Parliament is usually prorogued by a commission under the great seal which appoints the day and place of its meeting in the new session. The date so appointed may be deferred by a subsequent proclamation. During the course of a session either House may adjourn itself of its own motion to such date as it pleases. The period between the prorogation of parliament and its re-assembly in a new session is termed a 'recess' while the period between the adjournment of either House and the resumption of its sitting is generally called an "adjournment."

"A prorogation terminates a session; an adjournment is an interruption in the course of one and the same session."

And then the difference between the "Effect of prorogation and adjournment respectively". That has been dealt with in a separate para:

"The effect of a prorogation is at once to Suspend all business until Parliament shall be summoned again. Not only are the sittings of Parliament at an end, but all proceedings pending at the time are quashed, except impeachments by the Commons and appeal before the House of Lords...

"An adjournment has no such effect on parliamentary proceedings. Upon reassembling, each House proceeds to transact the business previously appointed ....."

Please note the words: "previously appointed". It had been previously appointed from May 2nd to 10th June 1967.

The paragraph further continues thus:

"and all proceedings are resumed at the stage at which they were left before the adjournment."

And it is the last one in this which I want to bring to your notice.

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

Even after adjournment if there is emergency, the date may be preponed and not postponed. The meeting may be called earlier but not later.

While looking into these fundamental principles laid down under May's Praliamentary Practice, my point will be seen. And my point is that the adjournment of a House and the dates on which the House has to transact the business are the exclusive privilege of the House. And, of course, the House cannot cumulatively act. It shall have to act only through you, through the custodian. I would also like to say that we have full confidence and faith in you. When you were making reference to the congratulatory speeches made on the occasion of your election as Speaker, you observed very pertinently:

> "...Certainly, the principle of democracy is that the minority must have its say and it is said that the majority will have its way."

Here, the minority has not its say and that is my complaint. The majority may have its say as long as the majority is there. But the minority has not its say. Even we have not a say in this and this is the grievance from which we are now suffering. Your speech on the occasion continues thus:

> "But in between we must reconcile and in the process of reconciliation, the Speaker is there to help and to hold the scale, not the scale to weigh gold but the finest scale necessary to weigh a more precious thing than gold. That means, I must be impartial."

Mr. SPEAKER:—Have I said that ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I have got the proceedings, which is the printed one. Your speech continues as follows:

> " I must be impartial. I assure that it will be my sincere endeavour not only to be impartial so far as individual is concerned, but demonstrate that I am impartial and convey the impression not only to the members but to the country and let us know that there is the country that is watching us and let us also feel that we are satisfying our own conscience, that we are trying to do the best in the service of the country."

These are words pregnant with a lot of meaning; because it is not what we do here that is important. There is the country outside that is watching us. What is the country saying today in common man's parlance. Let me tell it. I do not know—I may be wrong; I am not a prophet. People say that the Treasury Benches are in difficulties and therefore, they want to curtail the period of the session to five days and close it as early as possible. They may be right or wrong.

Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—They are wrong.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—They may be wrong. I shall be glad if they are wrong. The Leader of the House is a practising lawyer and he knows there is what is called 'opinion evidence."

Sri S. NIJALINGAPPA.—He was.

Mr. SPEAKER.—I do not want any wrong impresion. I should like to tell that the Chief Minister was deprived of his practising *sanad* which has not been restored.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If he applies for it, he will get it.

What I am saying now is that even in the Evidence Act, there is what is called 'opinion evidence.' If 100 people call me a rogue, I may be a rogue or I may not be a rogue. But there is what is called opinion evidence and that opinion evidence counts a lot. Hundreds of people now say: "Now, look here, these people are tottering. That is why they want to close the House and send us away within five days." I am not in the least interested in it. I am watching what the people say. We are answerable to the country about this affair. By calling this Session for five days only, lot of public money will be wasted. Our rules are very clear on this subject, and if there is any lacuna in them, you may please appoint a committee to look into them.

Coming to Rule 3 with regard to the summoning of Members, it has been done and we have been meeting in pursuance of that rule.

1-30 P.M.

Then, we go to Chapter IV—Sittings of the Assembly and Rules 12 to 17 are there, and more particulary Rules, 13, 14 and 15. I need not read the rules. Rule 12 deals with the sitting of the Assembly duly constituted; Rule, 13 deals with Sittings of the Assembly; Rule 14 deals with Commencement of meeting and Rule 15 deals with Adjournment of the Assembly. Rule 15 is pertinent and it says:—

> "The Speaker shall determine the time when a sitting of the Assembly shall be adjourned *sine die* or to a day or hour or part of the same day:
>
> Provided that the Speaker may, if he thinks fit, call a sitting of the Assembly before the date or time to which it has been adjourned or at any time after the Assembly has been adjourned *sine die.*"

Even here, parliamentary practice has been incorporated: a Session of the Assembly is terminated by prorogation.

Therefore, we want a difinite finding as to whether this Session is in order; whether it would be right to curtail the rights and privileges of this House that were conferred to us by an earlier notification and then reduce the period to 5 days. We feel it is wrong; it ought not to have been done. Even now, if I can stretch a hand of friendship, I can suggest to them to adhere to the original programme that is given to us, *viz.*, 2nd May to 10th June 1967, by making any suitable adjustments

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

or alterations in the programme. If this is not done, I am afraid, none of us can be a party to the proceedings of this House to the programme of 5 days.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ವೇಳೆಯನ್ನು ತಾವು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಈಗಾಗಲೇ ಹರಿಹರದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಸ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪ್ರೊಸೀಜರಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಪುನರುಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರೂಲ್ 15ರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ತಿಂಗಳು 2ನೇ ತಾರೀಖು ನಾವು ಬರಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು ಐದಾರು ವಾರಗಳತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಜರುಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಮುಂದುವರಿದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಕರೆದಿದ್ದು, ಈಗ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಓದಿದಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಬಂತು. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೋಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ತಾರೀಖು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಸುಮಾರು 7-8 ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಂತು. ಆ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೊಟ್ಟರೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ನನಗೆ ವಿವರಣೆ ಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಿವಿಲೇಜಸ್ ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ತಾವು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಈಗ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿದೆಯೇ, ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದು ನಾವು ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಜನ ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರ, ಇದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಅಥವಾ ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಎಂದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬದ್ಧರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಧಿವತ್ತಾದ ವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಗಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಮುಂದುವರಿದಂತಹ ಸಭೆಯನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳು ಎರಡನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಎಂದರೆ ಇವೊತ್ತು ಕರೆದು ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳು ಇವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾದ ಅಡಚಣೆಗಳು ಇದ್ದರೆ, ತೊಂದರೆಗಳು ಇದ್ದರೆ ಇಂಥಿಂಥಾ ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಬಿಡುವು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಈ ಸಭೆಯವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಅಂಥಾ ಅನ್‌ರೀಸನಬಲ್ ಜನಗಳಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವಾದ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾದರೂ ನಾವು ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡತಕ್ಕ ಜನ. ಆದರೆ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವು.

ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ, ಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಹೇಗೆ ? ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿದ್ದೇವೆ ; 5 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬೊಕ್ಕಸದ ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗುವುದು ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಸಭೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ತಾವು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೀರಿ, ನಾವು ತಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ತಮ್ಮ ಹುಕುಂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿಲ್ಲದೆ, ರಾಜಕಾರಣ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ

ವರ್ತನೆಗೋಸ್ಕರ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಭೆಯನ್ನೇನಾದರೂ ಕರೆದಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಶಂಕೆ ಅನುಮಾನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಮೊದಲು ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳು ಎರಡನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದೆವು ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆಗ್ಯೆ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಇದ್ದಂತಹ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರಣವೇನಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಶಂಕೆ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಣವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾಗಿಗಳಾಗಕೂಡದು ಎಂದು. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ಟಿ.ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಎ.ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು, ಮತ್ತು ಈ 5-6 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಗವಹಿಸಕೂಡದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇದೆ. ಈ 5-6 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಗ ವಹಿಸುವುದಾದರೆ ಮುಂದೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಜನಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಾರೆ, ನಮಗೆ ಜನ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದಾರು ಎನ್ನುವ ಭಯ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಇದೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲು ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಲು ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಚರ್ಮ ಮಂದವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ವಿಷಯ ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಪದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾಗಿ ಆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾರ್ಟಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಡಿ. ಮೊದಲು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಇಂತಿಂಥ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ಇತ್ತು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನಾವು ಈ ಪಾಪದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಷಯ. ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ವಾದುದು. ಅದು ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದು, ಈ ಸಭೆಯ ಪ್ರಿವಿಲೇಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಡಿಗ್ನಿಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು, ಅದು ಪತ್ರಿಕೆ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಯಿತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ತಾರೀಖಿನದು ಎಂದು ಉದಹರಿಸುವುದಾದರೆ ಆ ತಾರೀಖಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಒಂದು ದಿವಸ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ತಾರೀಖು ಹೇಳಿದರೆ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I did read it in the paper. My friends are telling me that it is 24th.

Mr. SPEAKER.—Before raising the question of privilege, the rule is specific that if any reliance is placed upon any paper, the paper should be made available. I will get it. that is a separate question.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ —ಸವಿಯೊಳಗೆ ಸಕ್ಕರೆಯೋ, ಸಕ್ಕರೆಯೊಳಗೆ ಸವಿಯೋ ಆಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮೊಟಕು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ, ನಮಗೂ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, 2ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ 5ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹುಕುಂ ಬರುವುದ ರೊಳಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂತು ? ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟು, ತಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಾವು ಬಹಳ ಪ್ರಾಜ್ಞರು. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದುವರಿಯತಕ್ಕವರು. ಅಂತಹದ್ದರಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಕಂಡ ಹೊಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಕಂಡ ಬಾವಿಗೆ ...

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ, ಬಾಕಿಯವರನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕುವುದಲ್ಲ, ನಾನೂ ಕೂಡ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ವಿಷಯ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗ ಸಭೆ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಸಾಲದು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗೂ ಕೂಡ 5 ದಿವಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಭೆ ಕರೆದುದ್ದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ದೇಶದ ಮಹತ್ತರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಅಂದರೆ, ದೇಶದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಐದು ದಿವಸ ಕರೆದುದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆಯೇ ? ಇದನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆಯೇ ? ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಕಾರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಲೀ ಆ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಕೂಡದು.

ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಕ್ರಮ ಒಂದು ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ರೂಲ್ ಅಫ್ ಲಾ ಆಗುವ ಬದಲು ರೂಲ್ ಆಫ್ ವಿಮ್ಸ್ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಯ ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಇದು ಒಂದು ಕಾಕತಾಳ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರ ಒತ್ತಡ ತಮಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ತಾವು ಏನಾದರೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಶಂಕೆ ಇದೆ. ನಮಗೊಂದೂ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಏನು 50–60 ಜನ ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಗುದ್ದಲಿ, ಪಿಕ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದ ಶುರುಮಾಡಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಅದರ ಸಂತ್ಯಾಂಶ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕಷ್ಟೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ, ಅದು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು. ಅದು ನಮಗಿರುವ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಎರಡನೆಯದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ. ದೇಶದ ಹಣವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಮತ್ತು ವಿಧಿವತ್ತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಮ್ಮ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ, ಅದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಅದು ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ, ಈ ಪಾಪದ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾಗಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I will now call upon Sri S. Gopala Gowda. I will give chances to Sri S. S. Settar, Sri G. Duggappa and Sri Vatal. My only request is, please do not repeat what has been already said by other Members.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, I have with me a copy of the press report. With your permission I will read from " SAMYUKTA KARNATAKA, " dated 26-4-67.

> " ಬೆಂಗಳೂರು—ಏಪ್ರಿಲ್ 25 : ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಅಧಿವೇಶನವು ಮೇ 2ರಿಂದ ಕೇವಲ 6ನೇ ತಾರೀಕಿನವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ—ಅಂದರೆ 5 ದಿನ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಮೇ 2ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಜೂನ್ 10ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 5 ವಾರಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕೇವಲ 5 ದಿನಗಳವರಿಗೆ ನೆಡಸಲು ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮೇ 2ರಿಂದ ಖಾಸಗೀ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರ 3, 4, 5, 6, ರಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುವುದು. 6ನೇ ತಾರೀಕು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಚುನಾವಣೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಧಿವೇಶನ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು .... " ಎಂದು ಇದೆ.

ಇದು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟರು ? ಯಾವತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು ?

I request Mr. Speaker to kindly examine all relevant factors and then give his Ruling.

Mr. SPEAKER.—He is saying that these factors are to be examined. I will examine and then give my ruling.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಹರಿಹರದ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಸೂಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ದಿವಸವೂ ಮೊದಲ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಸಭೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಹಾಗೂ ಇತರರು ಈ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು 32 ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನಮಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ರೂಲು 146 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಹರಿಹರದ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದನ್ನು ಯಾವ ನಿಯಮದಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗಿದ್ದು ನನ್ನ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ರೂಲು 32ರ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 146 ನೇ ರೂಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಆಗಲೇ 32 ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಾವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಷಯ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಇದ್ದಂತಹ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳಾದರೂ ಏನಿದ್ದವು ? ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ತಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ? ಇದು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅಥವಾ ಸರಕಾರದವರು ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇನಾದರೂ ಇತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಬಹುಶಃ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣ ಈ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನಡೆದಂತೆ ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿದ್ದುದು ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇದು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರ ಕೈಗೊಸಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾತು ಎಂದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರ ಕೈಗೊಂಬೆ ಅಥವಾ ಕೈಗೂಸು ಆಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರು ಹಾಗೂ ತಾವು ಎಂದು ನಾವು ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

†Sri S. S. SHETTAR (Hubli).—I am inviting your kind attention to rule 31 and proviso. It reads :

> "Provided the Speaker may suspend the operation of this rule in respect of any particular day or days.
>
> Save as otherwise provided in the rules, no business not included in the list of business for the day shall be transacted at any meeting without the leave of the Speaker".

So, Sir, I bring to your kind notice that a Business of this House has been published on 3rd April 1967 and as per this list the Financial

†Indicates that the speeches or remarks have not been revised by the member concerned.

(SRI S. S. SHETTAR)

Business will have to be taken up on 2nd May 1967. On 25th April 1967, another programme has been announced and according to this the 2nd May will be for Non-official Business. So, unless and until the Speaker does not exercise his power under this proviso, suspending the original programme that is published on 3rd April 1967, there will be an anomolous position and today we are unable to know as to what exactly will be done. In my humble opinion, the programme that is published on 3rd April cannot be suspended or cannot be changed simply because the second list has been sent on 25th April. The proviso is very clear and it cannot be done by implication but the Speaker will have to exercise his right.

Mr. SPEAKER.—Where is the portion which says, there must be an order from the Speaker and so on?

Sri S. S. SHETTAR.—The programme simply says: By order of the Speaker. It has been said in both the lists. Both the lists have been issued under rule 31. I can understand if one list is circulated and after five days, if the House so desired, there could be a motion on the 6th day for the adjournment of the House. This difficulty has come because we have received well in advance two sets of programmes both by the order of the Speaker. So, my difficulty is, unless and until the Speaker has exercised his power under this proviso, revising or suspending the former programme, issuing the second programme cannot come into action.

† ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್ (ನರಸಿಂಹರಾಜ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಇದುವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಬರೆದಂಥ ಕಾಗದದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ಪಾಂಚಾಯಿತಿಯ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ನಿನ ಮೀಟಿಂಗ್ ತಾರೀಖು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಕಳುಹಿಸಿದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ರಿವೈಜ್ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ರೀತಿ ಇರುವಾಗ ಇದು ವಿಧಾನ ಸಭೆ, ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ. ಇದು ಜನರ ಸರಕಾರ ಈ ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇವೆಯೋ ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರ, ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಗೂ ಇದೆ, ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ತಾವೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ರೂಲಿಂಗ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ ನೋಟೀಸು ಕಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ನೋಟೀಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಫೈನಾಷಿಯಲ್ ಬಿಜನೆಸ್‌ಬಡ್ಜೆಟ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮೊದಲು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡದೆ, 'ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಅದ್ಭುತ ದೀಪ' ಮಾಡುವಂತೆ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಆರು ವಾರ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣವೇನಿತ್ತು? ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿದೆಯೇ, ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ನಮಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಭೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಭೆ. ಮೇಲ್ಗಡೆ ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಧರ್ಮದಿಂದ, ಸತ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು "ಬಾ ಎಂದರೆ ಬಾ" "ಹೋಗು ಎಂದರೆ ಹೋಗು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಯಾವ ಧರ್ಮ, ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಹಳ

ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಸಭೆ ಈ ದಿದ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡ ಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ತರಹ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಲಾಯ ರಾಗಿದ್ದವರು, ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.

2.00 P.M.

ಆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸುಮಾರು 55 ಜನ ಹರಿಯಾನ, ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಭಯದಿಂದ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದರೋ, ಅಥವಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಡಿದರೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಏನು ಕಾರಣವಿದೆ, ಏಕೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ''ಬಾ ಎಂದರೆ ಬಾ'' ''ಹೋಗು ಎಂದರೆ ಹೋಗು'' ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನಾವು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸಭೆಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಏನು ಶಬ್ದ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ, ಅದೇ ಶಬ್ದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಜನತೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲವೇ, ಸ್ವಾಮಿ ? ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಟವಾಡುವುದು ಯಾವ ಧರ್ಮ ? ಇದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿ, ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಏನು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಮಾಡಿರುವಂಥ ರೀತಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಿಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಬಾರದು, ಈ ರೀತಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬಾರದು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ನೋಟೀಸ್ ಕಳಿಸಿದರು, ಪುನಃ ರಿವೈಸ್ಡ್ ನೋಟೀಸ್ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರ ಫೋಟೋ ಇವೆ, ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರ ಫೋಟೋ ಇದೆ, ಜವಹರಲಾಲ್ ಅವರ ಫೋಟೋ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂಥ ಮಹನೀಯರ ಫೋಟೋಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇರಬೇಕು ? ತಾವು ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ಆ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನೋಡಬಾರದು ಎಂದು ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವಾಮಿ.

Mr. SPEAKER.—The whole Question Hour is over, and the members want me to give a ruling on this!

†ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ (ಭರಮಸಾಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಘನವೆತ್ತ ಮಹಾಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ಮೂರನೆಯ ತಾರೀಖು ತಾವು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಏಪ್ರಿಲ್ ಮೂರನೆ ತಾರೀಖಿನಿಂದ 25ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಹಿಂದು ಮುಂದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೇಗೆ ಎಂದು ತಾವು ಕೇಳಬಹುದು. ನಮಗೆಲ್ಲ ಈ ಮೊದಲೇ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮೂರನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಿರಿ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಜೂನ್ 5ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿದೆ, ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿದೆ. ಸಿಂಧುಘಟ್ಟದ ದೇವರು ಹಿಂದು ಮುಂದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಏನು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವಿತ್ತು ? ಸರ್ಕಾರದ ತಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಗಿರ್ ಎಂದು ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಬಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗುವುದಕ್ಕೆ, ತಲೆಕೆಳಕಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಅಂಥ ತಲೆ ಹೋಗುವ ಕೆಲಸವೇನಿತ್ತು ? ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಮಗಾದರೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ)

ಕೆಲಸ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯೇ ? ಮೊದಲು ಹಾಕಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯು ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಏನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ? ಈ ಮಹಾಸಭೆಯು ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಉಪೇಕ್ಷೆಯೇ ? ಈ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದಿತ್ತು, ಆದರೂ ಆಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಬಲ ವಾದ ಒತ್ತಾಯ ಬಂತು, ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದು ಮಾಡುವಂಥ ಕೆಲಸವೇನಿತ್ತು ; ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು ? ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ, ಸಭೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ, ದೇಶ ಒಪ್ಪುವಂತೆ, ನಿಜ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಈ ಆಗಬಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರು ತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲದರ ಪರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮ್ರವಾಗಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು, ಮೊದಲು ಹಾಕಿದ್ದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ನಡೆಯದೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ನಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವಾಮಿ.

Mr. SPEAKER.—What is the scope of the Debate ? I cannot allow rambling from point to point on very important matters which are beside the point before the House.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ (ಹಾಸನ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಕಳಿಸಿರುವ ಸಮನ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—He may appeal to his friends. Is it a point of order ? Is he entering upon the merits or is it a point of order that this business should not be carried on and that it is someting other than the business of the House ? He says some rule has been violated and that we have already spent more than two hours.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ತಾವೀಗ ಕಳಿಸಿರುವ ಅಜೆಂಡಾ ಪ್ರಕಾರ 5 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಮೊದಲಿನ ಅಜೆಂಡಾ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಈಗ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—Is it a point of order ?.. ...I am inclined to accept the point of order though there is no merit in it. He says that further debate should not be allowed.

Sri S. SHIVAPPA.—What he perhaps meant was different from what he said.

Mr. SPEAKER.—What he meant he did not say ; what he did say, he did not mean !

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ. -ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜೂನ್ 11ರ ವರೆಗೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ, ಈಗ 5 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಜೂನ್ 11ರ ವರೆಗೆ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಬೇಕು.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If I have understood him correctly, what he means is......

Mr. SPEAKER.—I have not understood him and I am not likely to uuderstand him.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The first notification is there fixing the dates of the adjourned meeting from May 2nd to 10th June. That has not been cancelled. What you have done perhaps under the revised programme is to give some duration to some programme for just 5 days. According to his contention, the original notice stands; it is not cancelled. That is what he probably means.

Mr. SPEAKER.—Would the member kindly help him in understanding the subject? Is it a point of order? He may say that the meeting is ultra vires, the session is bad, the rules have not been followed. How is this a point of order? He does not know what the contents of point of order are. It is not at all a point of order.

†ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರ ಪತನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ 40 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸಿದರೆ ಸರಕಾರ ಉರುಳಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು, ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷದವರೂ ಕೂಡ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾನು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವು ಈ ಸರಕಾರ ಹೋದರೆ ಸಂತೋಷಪಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾಲವನ್ನು ಮೊಟಕುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಮೊದಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಿ ಮೇ 2ರಿಂದ 6ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು 40 ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನು 5 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿರಬೇಕು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಿಷ್ಟಿರಬೇಕು: 40 ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದರೆ ಈ ಸರಕಾರ ಉರುಳಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಅಧಿವೇಶನದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸರಕಾರ ಉರುಳಿಹೋಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸರಕಾರ ಉರುಳಿಸಲು ನಮಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸರಕಾರಿ ಪಕ್ಷದವರು ಉರುಳಿಸಲು ಈಗ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿದಕ್ಕೆ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಸರಕಾರ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಜನರು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (ನಂಜನಗೂಡು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕೇ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಕಾರಣವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು. ಮೊದಲು ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಸಭೆ ನಡೆಯುವುದೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು, ಮತ್ತೆ ಕೇವಲ 5 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮೊಟಕುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವೆ, ಒಂದನೆಯದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಇದು ಮುಂದುವರಿದ ಅಧಿವೇಶನವಾಗಿದೆ, ಹೌಸ್ ಕಮಿಟಿಯು ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿತ್ತು. ಆ ಹೌಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇವಲ ಐದು ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ ತಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಾ? ಏಕೆಂದರೆ ರೂಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ 13, 14, 15ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಭೆಯಾವಾಗ ಸೇರಬೇಕು, ಯಾವಾಗ ಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು.

Mr. SPEAKER.—Sri L. Srikantaiah is a very learned Professor and a Lawyer, and he knows many matters very well. The point at issue here is that I should exercise my discretion—if I have got—to adjourn the Question Hour. Everybody has spoken on merits.

Sri L. SRIKANTAIAH.—I am supporting the proposition so that we may have a better opportunity to discuss these matters. Therefore, the Question Hour may be postponed.

Mr. SPEAKER.—Should it be postponed because the Government has changed the programme? Is the member going into the merits of the case?

Sri L. SRIKANTAIAH.—We want you to take a decision whether it should be postponed or not on the reasons advanced by us.

Mr. SPEAKER.—How does it arise? The member may bring in substantive motion. There must be some ground.

Sri L. SRIKANTAIAH.—It will come at a proper time. We leave it to the Hon'ble Speaker to exercise his discretion in the matter.

Mr. SPEAKER.—The Question is whether the Qustion Hour should be allowed or not. Beyond that, there is nothing that is before the House.

I will allow this discussion till 3 O' Clock.

† Sri S. R. BOMMAI (Kundgol).—The suggestion made by the Opposition Leader is in the interest of the Treasury Bench. The Leader of the House should accept it, because it gives him an opportunity to explain. If it is for political or personal reasons, then it will have to be considered. If there are reasons of public importance which compelled him and the Government to postpone, the same may be made known to the House. The suggestion made by the Leader of the Opposition should be accepted heartily and instead of spending time we should be given an opportunity to discuss and it is in the interest of the Treasury Bench that the opportunity should be given.

† Sri DIGAMBAR RAO BALWANT RAO (Aland).—Mr. Speaker, Sir, I invite attention to Rule 31 of the Rules of Procedure and Conduct of Business. It says:

> "(1) A provisional programme of business for a session shall be sent to every member at least one week before the commencement of the session.
>
> (2) A list of business for the day shall be prepared by the Secretary, and a copy thereof together with other papers, if any, shall be made available for the use of every member the previous day......"

My submission is, we had been given a provisional programme on 3rd April 1967 and that programme was for six weeks. But that programme has not been cancelled nor there is any such mention made in the subsequent programme issued to the Members. I submit that under Rule 31, there can be only one provisional programme and that provisional programme was issued on 3rd April 1967. Unless that particular programme which covers for six weeks has been specifically cancelled by the Speaker and a fresh programme is issued, we suppose that we are here to participate in this Session under the previous programme which will be for a period of six weeks. In view of this, I submit that the Question Hour cannot be taken up.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್ (ಬ್ಯಾಡಗಿ).—ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಮುಂದೂಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಗಡಿಗೆ ನೊಣವು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅಧಿಕ ಶಾಸಕರ ಬೆಂಬಲ ಅವರಿಗೆ ಇರುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಕಾನೂನನ್ನಾದರೂ ಮುರಿಯಬಹುದು, ಯಾವ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನಾದರೂ ದಾಟಿ ಹೋಗಬಹುದು, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಯಾರಿಗೂ ಭಯಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ನಮಗೆ ಸಾವು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದೇನೆಂದರೆ :

ಕಿಚ್ಚು ದೇವರೆಂದು ಹವಿಯ ನಿಕ್ಕುವ ಹಾರುವನ ಮನೆಗೆ ಕಿಚ್ಚೆದ್ದು ಸುಡುವಾಗ ಬಚ್ಚಲು ನೀರು, ಬೀದಿಯ ಧೂಳು ಗತಿಯಾಗಿತ್ತು ನೋಡಾ. ಎಂಬ ವಚನ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. "ಅಗ್ನಿದೇವೋಭವ" ಯಾವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ದೇವರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪೂಜಾರ್ಹ ಎಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದೇ ಅಗ್ನಿಯು ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಸುಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ದೇವರು ಸುಡುತ್ತಾನೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇವೆಯೇ ? ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬಚ್ಚಲ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ, ಬೀದಿಯ ಧೂಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದಿವ ನಮಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಇವೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವರು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾರರು, ನಮಗೆ ಸಾವೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈ ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಧಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೇ ?

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಮೊದಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸಭೆ 40 ದಿವಸ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಪತನಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಸನ್ನಾಹದ ರಭಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. "This is the postponement of the death sentence" 40 ದಿವಸದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜನತೆಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಜನತೆಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು, ಜನತೆಗೆ ಸುಖವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಐದು ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಭರವಸೆ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಉದಾತ್ತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟೆವು. ತಾವೂ ಕೂಡ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಅಳುವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಏನೋ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ.

Mr. SPEAKER.—Order, order.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ತಪ್ಪು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—Does the member continue and stick to the statement that he has made ?

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ ಆ ರೀತಿ ಇದೆ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—He may kindly make it clear to the House ; if he entertains such doubt, let him say it plainly and take the consequences.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಸಭೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಉಂಟೇ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಂಶಯ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ; ಆದರೆ ನೀವು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಾನು ಚಾರ್ಜ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಯಾವ ಒಂದು ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸುಮಾರು 40 ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊಟಕು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವು ಪತನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಅಂಥ ಒಂದು ದುರ್ದೆಶೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ ಆ ಒಂದು ಒತ್ತಡದಿಂದ ಅವರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿರಬಹುದು. 40 ದಿನಗಳ ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು 5 ದಿನಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಶಯ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು......

Mr. SPEAKER.—Then he may state it plainly and take the consequences of it.

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಥ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲ......

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಅನುಮಾನ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. If the Member persists I want to know whether that is the opinion of anybody else. I am prepared to give one more chance. If they do not have confidence, they must say that I am partial. "ಅವರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ, ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ 40 ದಿನಗಳಕಾಲ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಇದರ ವಿನಾ ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I want to give fair treatment to all the members. If any member has got any grievances against me, let him not hesitate to say it. I like this Hon'ble member saying this so courageously.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಗದಗ್).—ಈ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ 40 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ನಮಗೆ ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ನೋಟೀಸ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದೂ ಕೂಡ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗೇ ಇದೆ. ಈ ಅಧಿವೇಶನವೇನೋ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗೇ ಮುಂದುರಿದು ಮತ್ತೆ ಈ ದಿನ ಸೇರಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾರೂ ಯಾವ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನೂ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಎತ್ತುವುದು ಸಾಧುವಾದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಈ ದಿವಸ ಹೀಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸನ್ನಾಹ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ದಿನದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಕಾಲವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇದನ್ನು ಅಂದರೆ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆ ಬದ್ಧವಾದ ಹೊಸದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನಾಗಲೀ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸುವಂಥ ಶಕ್ತಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎದ್ದಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳದ್ದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಬೆಲೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಂದು ಭಾವನೆ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಇದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾವು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕರೆದಿದ್ದ ಸಭೆಯನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ರದ್ದುಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕಮ್ಮಿಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ್ದಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಂದು ದುರ್ದೈವ ಪ್ರಸಂಗ ಈ ದಿವಸ ಒದಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಇಂಥ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಾರದಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಈ ದಿವಸ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿನ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಇನ್ನು ಮಾಡದಿರತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೊಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹಾಗೂ ಈ ದಿವಸ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಕಾರಣ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಅಜೆಂಡಾ ಪ್ರಕಾರ 40 ದಿನಗಳ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ (ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಕೇಳದಿದ್ದಂಥ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೇಳದೆ ಇದ್ದಂಥ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟತರವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಾವೀದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಎಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ಬಡ್ಜೆಟ್ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಕೈಲಿರತಕ್ಕ ಅಜೆಂಡದಲ್ಲಿ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳ ತೀರ್ಮಾನ ಇವೆಲ್ಲವು ಈ ಬಡ್ಜೆಟ್ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ಬಹು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೀಗ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಭೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ತಿಂಗಳಮೇಲೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ನಡೆಯುತಕ್ಕದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅಂಥಾ ಒಂದು ಸಭೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದಕ್ಕೇನೋ ಈ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಇನ್‌ಫೆಂಟೈಲ್ ಡಿಸೀಜ್ ಬಂದಿದೆಯೇನೋ ಅನ್ನುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಜನರ ಬಾಯಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳು, ತಿಂಗಳಿನಮೇಲೆ ಹತ್ತು ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಈ ದಿವಸ 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸದಸ್ಯರು ಈ 5 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತೆ? ವೃಥಾ ದುಡ್ಡು ದಂಡ ವಾಗುತ್ತೆಯೇ ವಿನಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳೇನೂ ಆಗಲಾರವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಬಹಳ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಳ್ಳಂಥ ಸಭೆ ಇದು. ಆದರೆ ಈದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇನೆಂಬದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವಹಾಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ತಿಂಗಳು, ತಿಂಗಳಮೇಲೆ 7 ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು 5 ದಿನಕ್ಕೆ ಕರೆದಿರುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಒಂದು ಚುನಾವಣೆಗಾಗಿ ಎಂಬ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತಪಕ್ಷದವರು ಹೊರಟಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಜನರಾಡತಕ್ಕ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ನಿಜಾಂಶವಾದರೂ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಆಡಳಿತಪಕ್ಷದವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಹಾಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾವುಏನೋ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ 4 ತಿಂಗಳ ಒಂದು ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನೇ ಈ ದಿವಸ ಆಡಳಿತಪಕ್ಷದವರು ಒಂದು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲದ ಯಾವತ್ತೋ ಪಾಸ್‌ಮಾಡಬಹುದಾಂಥ ಕೆಲವು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಾವು ಮರೆತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಭಾಗವಹಿಸಬಾರದೇ ಅನ್ನುವ ಸಂಶಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೆ ನಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಶಯವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ)

ನಾವು ಇದನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಪ್ರಾಜ್ಞರು. ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು, ದೇಶದಲ್ಲೇನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇರಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಪರಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಇದನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಇದನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ತಾವು ಮೇಧಾವಿಗಳು. ಇದು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೇ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರ. 40 ದಿನಗಳ ಅಧಿವೇಶನ 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದರ ಬಿಸಿಯಲ್ಲೇ, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಇದರ ರುಚಿ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು, ಇದು ಆರಿದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ರುಚಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಹೊಸ ತೆರಿಗೆಗಳು ಏನು ಬೀಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಜನರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಯುದ್ಧ, ಭೂಕಂಪ, ಪ್ರವಾಹ ಬಂದಾಗ, ಅಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಯಾವ ಕಾರಣಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ 40 ದಿವಸಗಳು ಇದ್ದ ಅಧಿವೇಶನ ವನ್ನು ಕೇವಲ 5 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ, ಇದರ ಆಳ, ಉದ್ದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ತಮಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಬಹುದು, ತಾವು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, A good lawyer argues for a good case as well as a bad case. They always try to keep up their prestige because they want to be good lawyers.

Mr. SPEAKER.—Do not blame lawyers.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ.—ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ತೆರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣವನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ 5 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಟಿ. ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ. ಎ. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಖೇದವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪದವಿ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ 5 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ 40 ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದು ವರಿಸುತ್ತೀರೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಹೇಳಿಬಿಡಿ. ಯಾವ ಒಂದು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು ದೇಶದ ದುರಾದೃಷ್ಟವೋ, ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿ ಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಮಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾರು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು ? ನಾನು ಕೊಡಬೇಕೇನು ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ.—ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾವು ಹೊತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಜನರ ಹಣವನ್ನು ತಾವು ಈ ರೀತಿ ಪದೇ ಪದೇ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ತಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರು. ನಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕು. ನಮಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ಒಂದು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ನನ್ನ ಮುಖೇನ ನಿಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ.—ತಮ್ಮ ಮುಖೇನ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿಯೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಅಂದರೆ ನಾನು ಬರೇ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸ್ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ.—ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಅವರ ಭಾವನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಅರಕೇರಿ (ಬಲ್ಹೊಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, 40 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಏಕಾಏಕಿ 5 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಹಿತಕ್ಕೂ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. 40 ದಿವಸಗಳ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರು ಸಹ 40 ದಿವಸಗಳ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು, ಇದು ಬಹಳ ದುರ್ದೈವವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರು ಖಂಡಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಚುನಾವಣೆಗೋಸ್ಕರ ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರೆದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರಿಂದ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಬರಬಹುದೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ದುರ್‌ದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪೋಲು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾದರಿಗೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಿಲ್ಲದ ಗುಡಿಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಒಂದು ಕೂಸು ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, 4 ದಿವಸವಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ 40 ದಿವಸದವರೆಗೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚೆನ್ನೇಗೌಡ (ಪಾಂಡವಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ 32ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ತಮ್ಮ "ಇಚ್ಛಾಧಿಕಾರದ" ಸರಕಾರ ಮೊದಲು 40 ದಿವಸಗಳ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಂತರ ಏಕಾ ಏಕಿ 5 ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸದೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ತಮಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪತ್ರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು) ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ತತ್ರಾಪಿ ಈ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳು ಏನು ಇರಬೇಕು ? ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಆಕ್ರಮಣ ಭೀತಿ ಅತಿ ಆದಾಗ, ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಉಳಿಗಾಲ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದಾಗ (ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಯುವುದು ಬೇಡ)...

Mr. SPEAKER.—Bad taste !

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಅದೇರೀತಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣ ಆದಾಗ ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ 3—4 ದಿವಸ ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆದು ಪಿಕ್ನಿಕ್ ಪಾರ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜನತೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಏನೇನು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†Sri S. R. KANTHI (Minister for Law).—Sir, first of all, I would like to refer to the Parliamentary Practice by May. Sir, the Hon'ble Member on the other side, Sri Siddaveerappa referred to it. He said that the power to adjourn the House vests in the House itself. But that is not so in this House, because we have got rules which regulate when the House should be called and when the House should be concluded and that power vests with the Speaker. The Hon'ble Member when he argued about the powers vested in the House, is not correct because the power has been given to the Hon'ble Chair. Sir, he also quoted Rule 14 which says that the Assembly shall commence and conclude at such time as the Speaker may from time to time direct. That only shows that this House has surrendered its power to the Chair and it is the chair which can call the House and which can conclude the Session and call the next one. Sir, there is no breach so far as the adjournment is concerned, because last time when you adjourned, you said that the House be adjourned till 2nd May. Sir, we are meeting today and so far as this is concerned, there is no breach at all. That being so, the Hon'ble Member Sri Siddaveerappa saying that the adjournment has taken place, is not correct.

Then the Hon'ble Member said that the Session has been cut short. Sir, if anybody reads the Rules, Rule 14, the Speaker has the right to cut short the session also.

Sri K. H. RANGANATH (Mudigere).—Read Rule 15.

Sri S. R. KANTHI.—Rule 14 says:

> "The Assembly shall commence and conclude at such time as the Speaker may from time to time direct."

So, the Speaker who calls the session has also the right to say that it should conclude at such and such a time.

Sri K. H. RANGANATH.—We never denied it.

Sri S. R. KANTHI.—He can do so at his discretion from time to time.

[*Interruptions by Sri K. H. Ranganath*]

I am not going to yield to Mr. Ranganath, Sir. My contention is, if the Speaker had the power to say that the Assembly shall meet from 2nd May to 10th June, he has also the right to say that the duration may be cut short and that it may meet between 2nd May and 6th May. So, there is no breach whatever. I think the Hon'ble Members on the other side are under the impression that this decision of the Speakr has been influenced by the Government, Sir, we have placed all the facts before you.

Mr. SPEAKER.—What they are feeling is that I have been improperly influenced. This House is not my private property. I have to listen to every Member and every Member has a right to approach

me and tell me his ideas and influence me properly by all relevant considerations placed before me. But what they feel seems to be that I am improperly influenced.

Sri S. R. KANTHI.—That impression is not correct Sir. That grievance is not correct.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If the Hon'ble Minister can yield for a second, it will facilitate.

Sri S. R. KANTHI.—I am not going to yield, Sir, Rule 15 says:

> "That the Speaker shall determine the time when a sitting of the Assembly shall be adjourned *sine die* or to a day or hour or part of the same day."

That you have done in the last session and you have announced that this Assembly shall meet on 2nd May. So, the Hon'ble Members are under a wrong impression that there has been some sort of breach of the privilege and breach of something or the other. There has been nothing of the kind.

The Hon'ble Member Mr. Settar read rule 31, and the Chair also pointed out to him to read the entire rule.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sub-clause (2):

Sri S. R. KANTHI.—Sir, rule 31 says:

> "A provisional programme of business for a session shall be sent to every member atleast one week before the commencement of the session."

That has been done. The proviso says:

> "Provided that the Speaker may suspend the operation of this rule in respect of any particular day or days."

That means that the Speaker makes a temporary programme and he is also entitled to make a second programme and cancel the first. That is what has been done.

Sri AZEEZ SAIT.—Not before the meeting. After the meeting he can do that.

Sri S. R. KANTHI.—There is no such thing, Sir. The Rule says:

> " A provisional prorgramme of business for a session shall be sent to every member at least one week before the commencement of the Session."
>
> ****" Provided the Speaker may suspend the operation of this Rule in respect of any particular day or days.'

This rule will not give support to what the Hon'ble Member on the other side says. The only thing that the Hon'ble Member is harping is that there is the hand of the Government in all this.

Sri AZEEZ SAIT.—That is definite.

Sri S. R. KANTHI.—Sir, the Hon'ble Member Mr. Azeez Sait says that it is definite. I have said that the reasons for the change have already been placed before you and after the Speaker was convinced of the sincerity of the Government, he has cut short the business.

Sri AZEEZ SAIT.—Whether the the Members of this House have been informed of the reasons.

Sri S. R. KANTHI —Sir, I am not going to yield. Sir, these are facts which have been submitted to you and you have acted in accordance with the rules.

Sir, one of the Hon'ble Members, is saying that this Government is facing certain difficulties and they are afraid. That is a wrong impression that they are carrying. If it comes to it, this Government is prepared to face it. I may assure the Hon'ble Members that nothing of the sort is going to happen.

Sri K. H. RANGANATH.—In fact the Hon'ble Minister was referring to Rule 14. It is not relevant. We are at the stage of Rule 15. The Speaker was pleased to adjourn the House and specifically said on that day that the House would meet on 2nd May. We at that stage after the presentation of the Budget. So the next stage would be soon after the meeting; to take up the discussion of the budget under Rule 163 and 164. Therefore the relevant rule would be rule 31 and according to that, a specific programme of 40 days was given to us and the first day was for financial business. We thought that naturally the general discussion on the Budget would take place on the first day, namely 2nd May. We do not find any rule in this Rules of Procedure for subsequently changing the programme. The Hon'ble Minister referred to Rule 31(2): we are now at the stage when the Speaker has the power to suspend the operation of rule 32. I do not know whether the Speaker has suspended the Rule 31. What is now before us, is an altered programme which is a revised programme that has been issued. We want to know which is that specific rule which gives that power and whether it is according to the rules. We are at that stage. Further Sir, according to original programme, budget discussion should have taken place today. Ordinarily, the first day's agenda should be placed before us by the Secretary and subsequent allotment should be done by the Business Advisory Committee. If we are acting according to the Rules of Procedure laid down under the Rules, the Business Advisory Committee should have met and drawn up the whole programme. In that Business Advisory Committee, even the Leader of the House is a Member and if there were any compelling reasons why a long session of 40 days should be cut short, he should have stated his reasons in the Meeting and then the Business Advisory Committee should have agreed to the revised programme.

3-00 P.M.

But that is not done and the revised programme issued was not according to rules. The relevant rule is rule 15 and Mr. Siddaveerappa

was right in referring to May's procedure. The Speaker can only prepone under rule 15.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I could have been very happy if the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs was good enough to yield and heard my point and answered. And, this intervention at this stage could have been avoided. Clinching the issue, if I have heard him correctly and understood him correctly, he has conveyed an impression on my mind that they are not responsible for the revision of the programme and the change of programme and all that.. .. ..

Sri S. R. KANTHI.—I did not say.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—You said that in so many words. You have placed your cards on the Table. What your cards are, what are the cards placed on the Table ..

Mr. SPEAKER.—We do not play cards here. The House will stand adjourned and meet again at 3.30 p.m.

The House adjourned for Recess at Four Minutes past Three of the Clock and re-assembled at Thirty-five Minutes past Three of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair.]

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I was on my legs when the House rose for lunch hour. If I have understood the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs correctly, he seems to have conveyed an impression on the minds of the members that they have nothing to do with this revised programme and that it is done by the Chair or the Speaker. We would like to clinch the issue to know specifically whether it was at your instance the revised programme was issued or whether there was any interference from any quarter necessitating this change of programme. That makes a lot of difference in our thinking. If the Speaker in his own discretion has done, then probably as members of this House, we will have to look at it from one angle. Another point that I would like to know from him is, he seems to have said that we have placed our cards on the Table—that was what is said. If the cards are placed on the Table, why not we be taken into confidence and the reasons for which this revised programme was issued may be informed to us also, so that as reasonable men, we may think of knowing what were the compelling reasons that compelled them to have this revised programme.

†Sri S. R. KANTHI.—I am sorry for the impression that my Hon'ble friend is carrying, and I am also sorry that I gave that impression. Sir, we made a requst to you and placed all the cards before you, and after due consideration, you were in a position to announce that the programme may be only for five days.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—What is the due consideration ?

Sri S. R. KANTHI.—The Hon'ble Leader of the House is not here. Either he makes a statement in this behalf—we have placed all cards before you and on our behalf you may tell what the reasons are.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, it is clear that the cards are there. The cards may be disclosed .. ..

Sri DIGAMBER RAO BALWANT RAO.—It was said by the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs that all cards are placed before you...

Mr. SPEAKER.—I do not find any cards on the table. None is in front of me.

Sri DIGAMBER RAO BALWANT RAO.—Is it not our right to know what are the valid grounds for changing the programme and every Hon'ble member is entitled to know this. That question has not been answered. He has not given any reasons even at this stage before this House.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir.........

Mr. SPEAKER.—Is it only a clarification ? If it is a personal statement, I can permit. But if it is a second speech, rules prohibit.

† **Sri H. M. CHANNABASAPPA.**—It is not a second speech. The Hon'ble Minister was pleased to say that the revised programme has been issued by the Speaker after due consideration. We would like to have the issue clinched. We would like to know whether it was done at the instance of the Government or the Speaker did it *suo-moto*. If that point is clarified that there is no interference on the part of Government, then it is a matter between us and the Speaker. But if Government has interfered, it is open to you to take us into confidence and say what are those difficulties, instead of throwing the issue from post to pillar.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಫೇರ್ಸ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 50 ದಿವಸಗಳಿಂದ 5 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೊರಗೆಡವಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾರಣ ಏನು ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ 50 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 5 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಸಭಾಪತಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಅಂಥಾ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Now, there has been a full dressed debate on a very simple point and various points have been raised in the course of the Debate. The point was whether in reponse to a request from Sri. S. Sivappa, the Leader of the Opposition, as somebody said though I have not recognised him as such under rule 32 I can exercise my discretion and not allow the Question Hour. I made the position very clear from the very beginning because on reading the letter which was received by me, I looked into

the matter in detail. I must say that I did not have adequate and necessary full time to make a thorough study of it. The request is that first hour of the day which under the rules prevailing in our legislature should be used for Questions, be adjourned. The Question Hour is prized most by the members than the Ministers and among them by the Opposition because it is one of the best curbs upon what might be considered as wrong actions be they of policy or otherwise from the Council of Ministers, individual Ministers or any part of the Executive Government. When a request comes from the Opposition that this Hour be adjourned, it necessarily implies that there is very solid reason behind it ; otherwise, they will not throw away that valuable right and say that the Speaker may exercise his discretion and adjourn it. But' under the peculiar circumstances that have transpired in the course of the proceedings today, I find without meaning any disrespect to anybody, that they have already utilised that one hour which I wanted to utilise for Questions. Therefore, the request has become impossible for acceptence by me by circumstances beyond my control. I can as well say, no further ruling is necessary because whatever ruling I may give will not be really operative by the lapse of time that has occured in the course of the Debate. The debate was long and perhaps of multi-facets and the scope for debate was whether there was any reason to exercise my discretion.

To make myself a little more clear, some request can be made to agitate, debate upon and discuss all that was said in the course of the debate. If the debate that took place during that hour had taken place at 2 O'clock this Question Hour would not have been linked on to it. It was as efficacious and fruitful and effective if it had taken place between 2 and 3 and later on, if necessary. All that I mean is that this is not so linked up to the dropping of the Question Hour but it has some repurcussion or some desire, perhaps, rightly or wrongly that there should be a chance to debate the peculiar situation that has arisen on account of the issue of the two Programmes which are not consistant with each other. But, it really did not make me feel happy when I saw the trends in the debate, the scope of the debate and the points raised in the debate. Only if they had kept clear, much of the reasoning I do not call a fallacy because I do not want to wound the feelings of the members-it would not have come at all. True it is when I adjourned the House last time, it was not a adjournment of *sine die* but adjournment to a later date which necessarily means that it was not necessary to send further notice, that itself was notice that the House would meet. It was also metioned that there was some understanding that the debate on the budget which had not taken place in full-will take place at the adjourned sittings ; that is perfectly correct. But the question arises as to whether there is any legal impediment which effectively bars the revision of the programme. When we come to that aspect, it becomes necessary to find

(Mr. Speaker)

out what are the exact parts that are played by the various persons who have had a hand in revising this programme.

The Speaker is a person who controls the working on the Floor of the House. Under his instructions or with his approval the Secretary issues the list of business for the day. The list of business for the day should not be confused with the provisional-programme that is being sent. That is sent under a different rule. That rule provides that provisional programme indicating the nature of work, should be issued one week in advance. Members may kindly read that what is dated as 3rd April is expressly shown as provisional which means that it is not final. But, that does not mean any number of provisional programmes can be sent *ad nauseum*. There is sanctity for it and if a step is taken, it is deemed to have been taken after full deliberation and what is done after deliberation should not be brushed aside. When it comes to the question of Government work, the Council of Ministers do play a part in taking a decision. The decisions are not in respect of any private work that they do, but it is in respect of the work that they do by virtue of the office they hold. The work is not limited to the office they hold but it is linked on with other work. So far as the legislature is concerned, every member is desirous of participating in the proceedings and it is their bounden duty; when they are returned as representatives of the respective constituencies, it is their duty. That does not mean that they could be placed at a disadvantage by anybody else for reasons which are not valid and proper. Every hon'ble member of the House discharges very important duties and he has also got commitments in the discharge of his duties as a member not only inside the House but outside the House also A muititude of topics are studied by him for the purpose of discharging his duties here or for the purpose of doing so many things which are necessary in the constituencies. That is why when the question of privilege is mentioned, it is not merely related to what transpires on the floor of the House but even otherwise. I will not develop that point further except to say that the hon'ble members in the discharge of their duties are entitled to highest respect. Nor does it mean that they, in their individual capacity as private citizens in charge of so many other institutions which are necessary for the progress of the country and to which they stand committed, could be lightly treated and the number of days for which the Assembly is summoned could be lightly changed or change the nature of work that was contemplated in the first instance. But, that is something different from saying that if a change takes place, it is *ultra vires* and the meeting held will be illegal and all that.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪ್ರೊವಿಜನಲ್ ಎನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೊವಿಜನಲ್ ಅಂದರೆ 40 ದಿವಸ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ದಿವಸ ನಾನ್ ಅಫಿಶಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಹಾಕಿದರೂ ಗೌರ್ನ್ಮೆಂಟ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮೊದಲನೆ ದಿವಸ ಇಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ನಾನ್ ಅಫೀಶಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ತರಹ 40 ದಿವಸದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ, ಈ ಮನೆಯಲ್ಲದೆ, ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೆ, 5

ದಿವಸಕ್ಕೋ, ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೋ ಇಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ಪ್ರೊವಿಜನಲ್ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

MR. SPEAKER.—The hon'ble member Sri S. Gopala Gowda has enlightened the House as to what he understands and he has the right to the extent he goes and that for himself—as to how the operation of the word "provisional" should be limited, whether it would apply to the change of the dates and the nature of work and not to the entire programme, cannot be easily understood. The word "provisional" is not made qualified that a non-official day can be converted into an official day and an official day can be converted into a non-official day. The word "provisional" is as much applicable to everything that follows, whether it is cutting the period or extending the period or even changing the nature of the work. So far as the nature of the work is concerned, it is further clear that the nature of the bill that will be taken up on a particular day or the nature of the resolution on a particular day, is not indicated. The main distinction between official and non-official work is indicated, which only shows that it has the broadest classification of a particular kind that takes place and the sub-divisions either in the non-official work or in the Government work is brought out or set out in detail. Instead of non-official work it may be any other thing, a private bill. But certain conventions in the past give certain guidelines and it has to be remembered that they are guidelines and nothing more. If it is stated that they are non-official ones, one should not think that only a non-official resolution should be piloted. It may be a private Bill that may come in ; it is not Government Bill but a private Bill. I am only indicating broad possibilities and the nature of the contents of the circular or the programme that is issued.

If it is Government business, it may be a resolution ; it may be a motion or a Bill or financial work or it may be anything. We have discussed motions without putting them to vote and we have had amendments and plenty of other works. Any work that is brought by the Government, is Government work and that has to be dealt with by the House. So, all that is indicated in the provisional programme is that on certain dates the Government's works will be done. If the matter stood like that, it will be one way but the provisional programme issued says "Financial business". Therefore, if we now issue a programme where financial business is altogether omitted and it is stated as Government works, two things flow from this–that it will not be financial business and what nature of work that will be done by the Government is a matter which cannot be finally inferred from that much of data. But, it can certainly be inferred particularly in view of the revision in the programme that what was once financial work stands modified or revised or superseded and it is put under broader category of Government work. We have also to remember the variety of work that the Government has to do and the House has to deal with. In that classification, the financial business is generally one relating to the budget and the peculiar circumstances that are in the background

(MR. SPEAKER)

are, the budget has been presented, vote on account is taken but we have not had full discussion on the budget nor the demands moved and accepted by the House nor has there been an Appropriation Bill, in respect of the entire budget. It means that we must have discussion and comments of the members and a decision by the House. That was the understanding on which the vote on account is taken and that is so, not only in respect of this vote on account but in all cases when vote on account is taken. But the point arises that after taking a vote on account the Speaker or the House or the Government or whoever it is, cannot say that the budget should be taken in priority or because vote on account has been taken, it can be postponed till the last day when the period covered by the Vote on account will be over. In that connection I may mention that even when the budget is dealt with, emergency legislation is not prevented from being taken up.

As far as another matter is concerned, that is, the Address on Motion of Thanks to the Governor, is it expressly provided that it may be disturbed ? Rules will provide that so far as functions of the House are cencerned, the fullest discretion rests with the House. It is exactly the point that the hon'ble member Sri H. Siddaveerappa pointed out from the May's Parliamentary Practice. He went a step further and said that apart from summoning the House which is always done under the orders of the Head of the State, so far as adjourned meeting of the House is concerned, the power rest with the House. But the power which originally rests with the House is further regulated by rules. So, in so far as rules are there, they do give guidance. That is why the Speaker if he is empowered under the rules, decides as to when the House should meet. If it is adjourned *sine die* and not prorogued. Therefore, the power of summoning the House for an adjourned meeting does not rest with the House except it be in the light that the Speaker is always to carry out the wishes of the House. To put it in other words, if the House resolves and comes to the conclusion that the House will assemble for the adjourned meeting on a particular day, I have no doubt that any Speaker will respect the wishes of the House and do it. To that extent the power rests with the House. Under the May's Parliamentary Practice, the power resting with the House is only to the extent of putting it in the negative ; that it is not necessary for the Head of the States, or in England the Crown, to take the initiative of summoning the House. Beyond that, there is no power for summoning of the House. If the Speaker has to do it, he is always there, as has often been said by all the Speakers and as I have said ; and it was read over in the course of the debate. That I have said. I am here to protect the interests and rights and privileges of the Members.

4-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಹೆಡ್ ಆಫ್ ದಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಅಗಿದ್ದವರು ಎಂದರೆ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನೇ ಸಮನ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಬಹುದು. ಕೇರಳದ ವಿಚಾರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. I am trying to oblige to the extent that is possible. And if I am wrong, the member is at liberty to tell me.

Sri L. SRIKANTIAH.—Is it an expression of opinion, or are you giving a ruling ?

Mr. SPEAKER.—He may take it in any light he wants.

Sri L. SRIKANTIAH.—That is not the question. I want to know whether it is a ruling.

Mr. SPEAKER.—I will tell the Hon'ble Member at a time when it suits me. I have already made the position clear. Prof. Srikantiah may please note that a ruling is unnecessary. Therefore, I concluded by saying that I am not giving a ruling ......Here all the members have argued in such a fashion, indicating no grip over the details of the matter.

Sri L. SRIKANTIAH.—I have to submit that the House called for an expression of opinion by the Speaker on this matter including the legal implications involved in it.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member says that the House wants an expression of opinion. I am doing it. I am not giving it as a ruling.

Sri L. SRIKANTIAH.—I should like a ruling to be given on this matter.

Mr. SPEAKER.—If he refers to Rules, the Speaker is entitled to address the House on any matter without giving ruling. I am trying to help the Members to understand the issue.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಷ್ಟ ಅದೇ. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೂ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತಿದೆ. I am taking the House into confidence and telling what is working in my mind. If the House is not for it, I am prepared to say that I do not want to say anything. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. I am particularly doing it because there are two more communications received by me, if the members would like me to deal with them. One is the question of motion ; the other is the question of breach of privilege. Nobody chooses to understand how it is done, what exactly is the duty of the Secretary, what exactly are the duties and responsibilities of the Speaker and the part to be played by the Leader of the Opposition or by the Leader of the House and by the Government. Nobody is prepared to keep these ideas apart.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ substantial reason ಇದೆ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಆಗ ಬೇಕಾದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು.

Mr. SPEAKER.—Hon'ble Sri Jwalaniah may please bring a resolution and have a debate on it. Why should he not do it ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳಿದ್ದ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಐದು ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊಟಕು ಮಾಡಲು ಇದ್ದಂತಹ ಕಾರಣಗಳೇನು ? ಅಂತಹ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸುಮ್ಮನೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಾನೇನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. I have given sufficient latitude and if he is not satisfied, I cannot possibly work up to that satisfaction. ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುವುದು ? ಸದಸ್ಯರು ಸರಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ. ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್.—ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಂಶ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಈ ಸಭೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳದೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.–ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸರಿತೋರಿದಂತೆ ಹೇಳಬಹುದು. ತಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ತಾವು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಸರ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ ; I will deal with all the points. Some members do not have patience. It only means that they cannot contain themselves ದಯಮಾಡಿಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ. Now certain Rules were referred to. Chapter IV was referred to. Rule 12 does not arise because it only lays down as to when a sitting of the Assembly is duly constituted. Rule 13 was referred to and it was said that the Assembly shall sit on such days as the Speaker, having regard to the state of business of the Assembly, may from time to time direct and the hon'ble Minister for Parliamentary Affairs was pleased to give his own interpretation, suggesting that the Speaker has got absolute power to call it at any time on any day, even midnight when he dreams or when he gets up. I do not think that is correct. I have put the argument ludicrously.

Sri B. P. GANGADHAR (Tumkur).—We have no quarrel with the powers vested in you, either to postpone the period or to prolong the period or extend the period or cut short the period. We wanted to know what is the compelling reason to cut short the period from 45 days to 5 days. In fact, we expected an answer to this. We wanted to know the reason underlying the change.

Mr. SPEAKER.— Therefore, should I take that nobody has any doubt that the change of programme is provided under the Rules.

(Interruption)

I cannot go on complying with the directions of everybody like that. I won't permit a single person to give directions. Because it was elaborately suggested that the change is *ultra vires*, without foundation that it should not have been done and that it should not have done without consultation, without previous meeting and concurrence, etc......

Sri C. K. RAJIAH SHETTY.—We are not disputing the powers of the Speaker in any way. We want the circumstances under which this change had to be made.

Mr. SPEAKER.—Is that so, Mr. Siddaveerappa ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, do not mistake me, that I am interfering when you are giving your Ruling. Now, as a matter of fact, confusion is getting worse confounded by the interpretation given by the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs. He said...

Mr. SPEAKER.—Are we deciding that now ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Then, I will raise that point at the relevant time.

Mr. SPEAKER.—Shall I take it that members are satisfied that the change of programme is not *ultra vires* ?

Hon'ble MEMBERS.—No, no, Sir.

Sri L. SRIKANTAIAH.—Sir, you said about the question of *ultra vires*. We say, let us keep it as an open question.

Mr. SPEAKER.—How many of the members, including Professor Srikantaiah, took my direction ? Everybody violated it and that too must violently.

Sri L. SRIKANTAIAH,—That is the point. Let us confine ourselves only as to what is the reason for adjourning the Session. We say, let us keep that as an open question.

Mr. SPEAKER.—I am surprised at any member saying—after all that has been said on the floor of the House and recorded—that the discretion was kept clear despite my persistent appeals asking members to limit themselves to the point as to why I exercised my discretion. Nobody adhered to it. They said that this Government is bad, this Government will go and that this Government will be driven away. Let them do it ; I have no objection. But the question is, whether it has been rightly done or not, whether it is in the power of anybody to change and change it without the concurrence of the members of the Opposition or the Leader of the Opposition or the parties. Some people said that all that does not arise. If all members are agreed that it is *ultra vires* and that it has been wrongly done, that is totally a different point, and I am not dealing with it now. But, I do want to say that so far as the right to change the programme is concerned, it is not *ultra vires*; it has been done in the past on many occasions. Today it is found in the list, tomorrow it is not there and it goes for some other day. Pending settlement of certain amendments, has that not been done ? Is it not the right of the House or the Speaker ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—We may be prepared to accept the power of the House and the Speaker or the right to change the programme, because the Speaker is the mouth piece of the House and the custodian of our rights and privileges. Supposing for a valid reason and convincing reasons the Speaker revises and changes the programme, that is a different matter and we may be prepared to accept that it is not *ultra vires*, but, otherwise certainly, it is illegal, malicious and it is unwise. I should say it is most unfair and insulting to this House for having changed it in so unceremonious a manner. Now that the Leader

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

of the House is here, I wish to say that my friend, the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs said that they have placed their cards on the Table. So far, you have not disclosed what they are. He also said that the Leader of the House will discuss about them. Further he said that there are reasons for this revised change of programme and that the Leader of the Honse will be able to tell us the reasons. He also said that all the cards are placed before the Speaker. If we had been taken into confidence, that would have been a different thing altogether. I would beg of you to bear those words in mind. We feel so intensely about it that our rights have been snatched away and jeopardised and that our sitting here is itself something humiliating for us. Otherwise, as you have been pleased to see, what are the compelling reasons for the change ? Why not the Leader of the House take this House into confidence and say these are the reasons which compelled them to revise the programme? The Government also comes into the picture while giving this programme. If that has been done at your instance, I have no quarrel. Otherwise, we are not going to keep quiet untill and unless they convince us, come what may.

Sri L. SRIKANTAIAH.—Let us not clinch. We want to know whether you have given your concurrence to this.

Mr. SPEAKER.—In the proceedings of the House more patience is required. "Clinching" will mean "dissatisfaction" to a member.

† Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Now, from the discussions that have taken place and from the elucidation that you gave and enlightenment by the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs, it comes to this : that the cards have been placed before you. It is up to you to take us into confidence and tell us what the cards are. If that is done, we will be in a better position to know whether it is *ultra vires* or not, or whether it is bona fide or not. We request you to take us into confidence.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೂಲವಾಗಿ ಎತ್ತಿದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದು ಕಾಲಾತೀತವಾದಂಥಾದ್ದು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸರಳವಾದಂಥಾದ್ದಾದರೂ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅದನ್ನು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ವರ್ಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಸರಳವಾದುದು ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಳವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ದೊಡ್ಡವರೋ, ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದೊಡ್ಡವರೋ ? ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಅವರ ಚೇಂಬರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇ ? ಸ್ಪೀಕರರು ಕರೆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಚೇಂಬರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇ ?

ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗಬದ್ಧವಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾವೇ ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ, ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ, ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇವತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಇಂಥ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡು ತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಅದು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ತಾವು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದು ಮಾಡಿಸಿದಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನರು, ಈ ಸಭೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ನಾವು ನಾಯಕರು ಎಂದು ಕರೆಯು ತ್ತೇವೆಯೋ ಅವರು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಾದರೂ ಈ ಸಭೆ ಸೇರಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ನಮಗೆ ಇಂಥ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಿತ್ತು, ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ನಮಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡದೆ ಬಹಳ ಮೌನದಿಂದ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೂಡುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಏನಾ ದರೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ, ಆರನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದು ಸರಿಯೇ, ದೇಶದ ಜನತೆಯ, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಾಯಕರುಗಳು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ದೆಯೇ, ಈ ಸಭೆ ಸೇರಿ ಬಜೆಟ್ಟನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಹುಶಃ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವು ಸರಳವಾದುದು, ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವುದಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಲ ಹಿಂದೆ ಇಂಥ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇವತ್ತು ನಾವು ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಅನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಈ ಆಠಾರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರು ಏನೋ ನಮಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಕರೆ ದಾಗ ಬಂದು ರುಜು ಮಾಡಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಸಧಸ್ಯರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ. ಇವು ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇವೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ದೇಶದ, ಜನತೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸು ತ್ತಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದೇ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಮಾ ಧಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರೇ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಯಾವಾಗ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಏನಾದರೂ ಬಹುಶಃ ಆಗಲಾರದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿದಂಥ ಕೇವಲ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ಅವರ ಭಾಷಣವಾಗಿದೆ, ಮೂರು ಸಾರಿ ಕ್ಲಾರಿಫಿ ಕೇಷನ್ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಈಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಭಾಷಣವಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಲಿ. ಹೊಸ ದಾಗಿ ಪುನರಪಿ ಒಂದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ......

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ನಾನು. ಈ ತರಹ ಮೌನ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಹೇಳಿದ ರೂಲಿಂಗ್, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ,

(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)

ಬ್ರೀಚ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿವಿಲೆಜ್ ಎಂದು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ನೀವು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.—ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಅರ್ಧ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮಾನ್ಯ ಕಂಠಿಯವರು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತರರು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡುವವರಿಲ್ಲ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ದೊಡ್ಡ ಗೊಂದಲವಾಗಿದೆ, ಏನೋ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಏನೂ ದೋಷ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರಿಗೆ ಏನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್ ಅವರು. ಅವರು ಪೂರನೆಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆ ಬೇಡವೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ತುಂಬ ಇದೆ, ತುಂಬ ಇದೆ.

Mr. SPEAKER.—Order, order.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ...

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನೇ ?

Am I here to carry out the member's dictations ? When I am giving a ruling members think that they can get up and talk whenever they like. Mr. Jwalaniah is disturbing.

Arrangement of Government business should be done according to rule 27. It specifically provides that

> "On days allotted for the transaction of Government business such business shall have precedence and the Secretary shall arrange that business in such order as the Speaker may, in consultation with the Leader of the House determine."

Therefore when it is brought before the House, the House can throw it out by saying that the Leader has no business to bring it in this manner. Duties cast upon various parties cannot be overlooked. This rule is binding upon me and upon every body. That is why I said rules may have to be revised if necessary. It is stated that the Speaker may in consultation with the Leader of the House, determine the Government business,—not the entire House. Whatever Government business has to be brought before the House that does not require the approval of persons other than the Government. The Government stands or falls with the business that it does. The Hon'ble Member Sri Siddaveerappa was pleased to refer to May's Parliamentary Practice. He gave reference to the respective pages. The pattern prevailing in England is something differernt. Therefore, as can be seen from a later Edition where this point is not at all changed from earlier Edition, it is the Leader of the House of Commons that deals with it. The Member of the Government who is primarily

responsible, *i.e.*, Prime Minister, for the arrangement of Government business in the House of Commons is known as the Leader of the House. So, the Prime Minister or the Leader of the House is the same. It follows that he controls the arrangement of business of that House while the programme and details are settled by the Government Chief Whip. Apart from the provision being made for private Members' business, the rest of the time of the session is allotted to Government business and the Government is allowed to distribute their business in any way they think fit.

4-30 P.M.

Sri K. H. RANGANATH.—You were pleased to refer to rule 27 and say that the Government business is fixed in consultation with the Leader of the House. In that context business was provisionally fixed and notice was issued......

Mr. SPEAKER.—I will read the manner of notifying weekly programme of Government business which we do not follow here. The Leader of the House talks to the Leader of the Opposition and then the business is arranged and communicated to the Speaker. All members are aware what is happening behind the Speaker's Chair. The whips meet and settle things. So, the work of co-ordinating the business of the House is not the responsibility of the Speaker either in England or here. In England, the pattern is different. If you say, the House has got the right and if you think that the Speaker has to do it, it will be mixing up two ideas and if you refer to them, it will be mixing up two ideas with different contents altogether. In fact, with regard to next day's business, the House can deal with it and the House can move amendments to it and it can change it in any manner it likes. The Speaker does not come anywhere in settling the items of business. All that is to be done with regard to Government business is to see that the time at the disposal of the Government is arranged in such a manner as to fit in with co-ordinated work on the floor of the House. I am to direct only the debate that has to take place, and see that everything is done properly and efficiently. Then I will read the other rule :

> " Provided that such order of business shall not be varied on the day that business is set down for disposal unless the Speaker is satisfied that there is sufficient ground for such variation."

Where does the discretion of the Speaker come in? It comes with regard to the variation after the day's business is settled and the order is issued. Now the main point on which the debate arose was, I must exercise my discretion and drop the question hour. How can the question hour be dropped? The position is that I have got discretion after the day's business is settled and issued. The House can say that it does not want the question hour. How many times have we not done it? Then the final point on which members have been asking for clarification is

(MR. SPEAKER)

when it was issued how it has been changed. Later in that respect, I would very much desire that whatever conversations that anybody might have had, parliamentary convention is that private discussions are not brought before the House. The question is how did it come about ? I want to make it prefectly clear that it was not done on my account for my purpose because I am not concerned with it. It is not done to suit my convenience, because I have no interest in one item or the other, or it is not that I have more interest in one item and less interest in the other. Naturally when the first provisional programme was issued, it was not without consultation. It was issued after consultation. But it does not certainly mean that it cannot be revised. The question is whether there is justification for revision or not. When a request came for revision, I discussed it with the persons concerned. I pointed out how the budget discussions occupied a peculiar position. The Legislative work can be done by the Council in an independent manner and also by the Assembly in an independent manner. So far as budget discussions are concerned, the work in the two Houses is inter-linked; the budget cannot be passed by the Council. The Budget has to be passed by the Assembly. But the Council has a right to debate and we are entitled to the benefit of whatever they might say. We might act without that debate if we so desire. Today Council has not discussed the budget as yet.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.--ನಾವು ಬಡ್ಜೆಟ್ಟನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನವರು ಆರು ತಿಂಗಳನಂತರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ ಆಕಾಶವೇನೂ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದನ್ನು ತಾವು ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿನವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಬೇಕು.
I have to observe certain conventions. Would it redound to the credit of the Mysore Legislature if the two wings of the Legislature were to talk like that? Even in the matter of presentation of the budget, if it has been presented first there we have said that our rights have been breached.

Sri S. SIVAPPA.—Has the Council objected to the Assembly taking up discussion on the Budget on 2nd May?

Mr. SPEAKER.—Should it object?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Why should we mix up their prorogatives and their privileges here ? We have as much respect to that House as they have to ours. Now only one point that has arisen is ..

Mr. SPEAKER.—I will come to that point

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Our anxiety is got heightened and our feelings are becoming stronger.

Mr. SPEAKER.—I was mentioning that having regard to the business, the discussion of the Budget or the further discussion of the Budget or of the Demands, at a time when it is not included in the agenda of the other House for general discussion, would bring about anamolous situation. Such a situation might leave the door open for a

kind of criticism. It is suggested that we are not concerned with the criticism, with which I do not agree. We are concerned with the criticism. But it will be certainly not showing adequate respect for a sister wing of the same Ligislature and if it can be avoided by any act of ours, it is better to do so.

Sri S. SIVAPPA.—Have we to follow the Legislative Council programme, Sir ?

Mr. SPEAKER.—Why do we get the Address Jointly to both the Houses ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—There is a constitutional provision for that.

Sri S. SIVAPPA.—Under the Constitution, this House can dissolve the Legislative Couucil.

Mr. SPEAKER.—We have got abundant and multitude of rights in our grannery.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ತಾವು ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

Sri C. K. RAJIAH SETTY.—According to Rule 27, for arranging Government business in consultation with the Leader of the House, the Speaker will arrange. While drawing up the provisional programme, the Leader of the House was consulted. But later on, the Leader can change, giving reasons for you and if you are satisfied with the reasons, then you can change the programme. What we wanted to know is whether this has happened and what are the reasons given by the Leaedr of the House for your satisfaction and what are the compelling reasons for the change. We want to know that, because, 40 days session is cut down to five days, when it was thought that the Budget alone was to be discussed, what is the compelling reason that the Leader of the House has placed before you for changing the programme ? That is all we want.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗೆಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಸಭಾನಾಯಕರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಸಭಾನಾಯಕರು ಬಂದು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಆಯಿತು, ಅವರು ಒಂದು ಮಾತೂ ಆಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಬಂದು ಬಿಡಲಿ, ಅವರು ಮಾತನಾಡಲು ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ.

Mr. SPEAKER.—The point is that the Members are invoking the rules which I was dealing with. Discussion on the Budget is covered by different rules. That rule was not referred to by anybody. The responsibility of allotting days is that of the Speaker. Members will not read the Rules.

Sri K. H. RANGANATH.—I referred to those rules, Sir, relating to Financial business.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I can only add one point : If this discussion is not concluded today, it may be adjourned to tomorrow

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

and we can be given an opportunity to hear the Leader of the House who has to say on this subject.

Mr. SPEAKER.—Members should have a little patience.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, your ruling—it is not a ruling—your guidance is only in respect of Rule 32. We have not touched the motions of Sri Shivappa. There is also a motion standing in my name. These three motions are still untouched. Nothing has been said about them.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಗದಿಗೆಪ್ಪ ಬಣಕಾರ್.—ಸಭಾನಾಯಕರ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಸಭೆಯ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ರೂಲಿಂಗ್ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಈ ರೀತಿ ಎದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಡಿ. I said nothing will be left out. On the other hand, substantially it comes under the other two.

The question of debate on the budget and on the Demands need not be discussed further at this stage. But one thing that is certain is that there is nothing that prevents the discussion of the Budget being postponed to a later date. The question therefore come as to whether it is proper, not whether it is *ultra viree*, or beyond the jurisdiction or the scope of the work of the House. The desirability or otherwise depends upon the peculiar circumstances of each case. No rule can be laid down. Therefore, the question as to whether I should exercise my discretion does not really arise.

The Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs was pleased to mention in the course of his participation in the debate that when the change was made, all matters were mentioned to the Speaker. These matters related to the need to alter the programme. He further went on to say that the details of the reasons were mentioned either by the Leader of the House or were placed before the Speaker before he came to the conclusion to revise the programme. The legal responsibility for revising the programme is that of the Speaker. Not that of anybody else. However much the Government—the Chief Minister or the Cabinet might desire, that desire will not by itself bring about the change, and at that stage if a request comes from the Chief Minister, the Leader of the House, I have already referred to the important part that the Leader of the House plays in determining and shaping of the things or contents of the business that come before the House. This is obvious from yet another point of view. The business does not get automatically moved in the House. It has to be moved by the Treasury Benches in one shape or the other. How best they can do it is a matter for them to consider. The Speaker is concerned only with regard to finalising the work for the period for which the sitting continues. In other words, if it is thought that it does not make it possible for the Government to find work for the entire period that was mentioned in the earlier programme that was issued, there is nothing wrong in changing the programme.

What was mentioned with regard to the change or matters necessitating the change was that the Budget that has been prepared in the circumstances that existed namely the bulk of the details of which had been prepared practically prior to the assumption of the office by the present Council of Ministers and that there has been change in the circumstances with regard very material facts on which the budget was founded, namely the assistance from the Centre, the financial resources to be found and associate matters, it required a review of the position explained in the Budget and therefore, the Government wants to consider all that. It would be unwise on the part of the Speaker to refuse and say that the Government must bring it before the House the 'old budget' and say this must be passed. Therefore, when it was mentioned that the Budget was being reviewed, I felt that there is nothing wrong if I agree to the change that has come about. There is no harm or denial of rights to anybody because the Budget is not passed or the Budget is postponed. If the Government does not bring about any change in the Budget or change it in any shape, the same Budget will be there for discussion, for rejection or passing as circumstances would warrent. But I do appreciate the forceful contention of the opposition that their work has been dislocated and this change could have been done much earlier and the reasons could have been communicated to them or that they might have been told before effecting the change. I believe there is some force in it. These things are done in England by discussion between the Leader of the House and the Leader of the Opposition. Somehow we have not yet been adopting that fully. It would be my earnest appeal both to the Leader of the House and the Leader of the Opposition to meet as frequently as possible and for as many purposes as possible in so far as the work before the House is concerned. The very essence of democratic government or the British Parliamentary system is that certain things are done by agreement, such as settling the business to be brought before the House. But in so far as deciding the business that is to be brought, the responsibility is taken by the person who brings it, *i. e.*, the Government. That does not mean, failure to consult in any way makes it illegal or *ultra vires*

SRI L. SRIKANTIAH.—If I remember correctly, Mr. Ramakrishna Hegde the Minister for Finance made his Budget speech not a year or two years ago, but hardly a month ago. Shall I take it that the Finance Minister was not aware of the situation when he made the Budget speech ? This is a lame reason and we cannot swallow it. When this lame reason is being put forwatd, shall I take that the Minister for Finance was misleading the House when he made the Budget Speech ? The lame reason that is being put forward is that there is financial stringency—the Centre is not assisting us—or shall I take it that the Centre assures us before the presentation of the Budget, and now that the Centre has intimated the State Government that they are not assisting the Budget schemes? What is the real reason, we want to know.

MR. SPEAKER.—Now the Professor must abide by the rules. After the ruling is given, he will have an opportunity. I will give him an

(MR. SPEAKER)

opportunity. But the Professor must have a little patience. A little patience will help the House in maintenance of decorum and we can utilise the time to the best advantage without in any way minimising the importance or the validity or the forceful nature of the work we are doing. What have you got to say Mr. Siddaveerappa ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I would like to speak after your ruling is concluded. I would rather say after your advice is concluded.

Mr. SPEAKER.—I would rather suggest that the Professor will kindly bear with me. The Professor is at liberty to think and interpret as he chooses the facts referred to by me. But the propriety or otherwise of it will come only after the revised Budget. If it is not so, let him not feel that there is time to rightly hit rather than exhaust the powder.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಸಭಾನಾಯಕರು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಅವರ ಪರ ಅಡ್ವಕೇಟರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಹೇಳಲಿ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, in Parliament a member of the Treasury Benches is directed by the Speaker to come out and speak. Now here is such an opportunity, from what I can read from your statement. This is a serious matter and the House has to think afresh in a different manner. It raises grave constitutional issues. Apart from entering into details as to the recasting of the Budget and who is responsible for it and how it has arisen and how the matter has come for change at this stage all these things are of a different order. We have given permission to spend one-third of the Budget that is presented to this House. What is going to happen to that Budget ? Are they going to revise ? Are they going to spend according to that Budget ? Supposing instead of getting two hundred crores, they get only 100 crores what is going to happen to the expenditure that is already made for the four months or is going to be spent until the end of July ? Moreover, if this is a matter emanating from the Centre, are there not other States in this country which have already passed the Budget? Why is Mysore to be an isolated instance? Has anybody given a special directive to Mysore only with regard to these matters ? Sir, we are getting exasperated. Why not the Leader of the House or the Finance Minister I do not mind whoever it is tell us what is the matter. This is going to raise grave constitutional issues. How are they going to spend until the end of July if they are going to revise the Bunget ? I would earnestly appeal to the Leader of the House and request him to break his icy silence and tell us why this thing has arisen.

Mr. SPEAKER.—Sri Shivappa has given notice under rule 147 seeking the consent of the Speaker, to discuss a matter of urgent importance, etc. I am unable to say how it can be brought and admitted. The Hon'ble Member may ask for clarification, but not as a motion for adjournment.........

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ; ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಅರಿಕೆ: ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಆಡಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಲಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆ? ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನಾಡಲಿ, ಆನಂತರ ತಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಿ, ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯುವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯರೋದನವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೋ, ಏನು ಎಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ Dogs bark, but the caravan passes on ಎಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ......

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಹೇಳಲಿ, ಆನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಲಿ, ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. We are not fond of hearing our own voices.

Mr. SPEAKER.—Let me dispose of the requests. I will allow discussion even tomorrow. Please don't worry. What I am saying is, this is not a matter which can be brought up for adjournment because adjournment motions are in respect of the acts of the Executive Governments and which do not cover the business of the House here. Will Sri Siddaveerappa enlighten me whether this is an adjourment motion ? If it is a normal motion which is not a Government motion, I have to take it for balloting. You will kindly consider it ; I will keep it back ; if it is an adjournment motion, I will deal with it.

5-00 P.M.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—For an adjournment motion, notice is given by some other hon. member.

Sri S. SIVAPPA.—This need not go for balloting. You can admit straightaway now.

Mr. SPEAKER.—I am trying to help him. If the member thinks that it is in the normal way, I will simply pass it on to the Secretary.

Sri S. SIVAPPA.—This is an adjournment also.

Mr. SPEAKER.—Sri Channabasappa may also look into it.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Your goodself was pleased to give us a clue of the reasons......

Mr. SPEAKER.—I will not give any clue to the opposition (*Laughter*).

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—That impelled you to curtail the period for five days from fifty days and this House is very grateful to you. The point that arises now is, as Sri Siddaveerappa put it, it raises certain constitutional issues. Unless we are enlightened on the magnitude of the problem that weighed with the Government to prevail over you to curtail the period, I am afraid, it would be wasting precious time of this House and wasting precious money of the public to continue any debate on this motion. All that is required now is, the Leader of the House to help you. At that time you helped him and now it is for them to help you to get out of the difficulty.

Mr. SPEAKER.—Seeking the consent of the Speaker, under what rule ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Rule 149.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಠ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಹೊಸ ಪಾಯಿಂಟ್ ಬಂದರೆ ಬಹಳ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತದೆ, ಈಗಿರುವ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಆರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ......

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತನ್ನಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—How can I allow this for discussion, if it is a non-official resolution without going to the ballot?

Sri K. H. RANGANATH.—He is raising it under rule 146. He has given notice under rule 147. It cannot be raised without a motion being brought and without the consent of the Speaker.

Mr. SPEAKER.—Is it an official motion or non-official motion? Think well and study it well.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಿರ್ಣಯವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಒಂದು ದಿವಸ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯ ಕಾಲ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾನಾಯಕರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಗಾಢವಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಮಾನ್ಯಸಭಾ ನಾಯಕರು ಯಾವ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಡದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಇದೆ, ಕೌತುಕವಿದೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಸಭಾ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಯಾವ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಅವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು, ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ ಬದಲು ತಮ್ಮ ಕಡೆ ಕೈತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು, ಸಭಾ ನಾಯಕರಾದವರು ಶಾಸನಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಣ್ಣತರದ್ದಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು. ಆ ರೀತಿ ಕಾಣುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೌರವವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವನ್ನು ಮೊದಲು 40 ದಿವಸಗಳೆಂದು ನಿಗದಿಮಾಡಿ, ಏಕಾಏಕಿ 5 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿರುವುದು ಬಹುಶಃ ಭಾರತದ ಶಾಸನಸಭೆಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಗಂಡಾಂತರ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಜನರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತವೇನಾದರೂ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿದೆಯೇ ಎಂದು ಜನರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಗಂಡಾಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಏನು ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹಠಾತ್ತನೆ 40 ದಿವಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 5 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಇದು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಖಾಸಗೀ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕೇವಲ 5 ದಿವಸಗಳು ಮಾತ್ರ ಕರೆದಿರುವುದರ ಔಚಿತ್ಯವಾದರೂ ಏನು? ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಗ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಾವು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುವವರು ಮತ್ತು

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರು ಸಭಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಭಾನಾಯಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುಂಠಿತಮಾಡುವುದು, ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜ. ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಗಿದಮೇಲೆ ಏತಕೋಸ್ಕರ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ನಾವು ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—16 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಇವತ್ತು ಒಂದು ದಿವಸ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಿದ್ದು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಿದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಗೌರವ ಬರುತ್ತದೆಯೇ, ಜನ ಏನೆಂದಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ನಮಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳೋಣವೇ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಶಬ್ದ ಹೇಳಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿರತಕ್ಕ ಅಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದಂಥ ವಿಷಯವೇನಿದೆ ಅಂದರೆ ಈಗ ಈ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನಡೆವಳಿಕೆ ಎಲ್ಲೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಏತಕೋಸ್ಕರ ಇಂತಹ ನಡೆವಳಿಕೆ ಈ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಭಾನಾಯಕರು ಅವರ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ? ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಈ ಕಡೆಯವರೂ ಹಾಗೂ ಆ ಕಡೆಯವರೂ ಸೇರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಜಂಟೀ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ, ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒದಗಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈಗ ಆಯವ್ಯಯ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಡಿಗೊಳಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಕುಂಠಿತಮಾಡಿ ಕೇವಲ ಐದು ದಿವಸಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಭೆಯು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಅವರು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ದೇಶದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆಯೇ, ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗಂಡಾಂತರ ಒದಗಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ನಾಯಕರಾದವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಅಥವಾ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಭಾ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು, ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು ಅಂದರೆ, ಆಗ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಹಿಂದೆ 1947ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾಗಿ 40 ದಿವಸಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅಧಿವೇಶನ ಕೇವಲ 10 ದಿನಗಳು ನಡೆದು ಸಭೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆಗ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಶಾಸನ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರು ವಾಗಲೇ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಅವಧಿ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ನಾಯಕರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಣೆಯಾದಾಗ ಅಂತಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಾಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೂಡಿಕೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಬಹುದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಈಗ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಗಂಡಾಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡದಲ್ಲೇನಾದರೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೇನಾದರೂ ಭಯವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವಾಗ ಭದ್ರವಾದಂಥ ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದರೆ ಬಜೆಟ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅಭದ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭಾನಾಯಕರು ಏಕೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಮುಂದೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದು ವರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸು ವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾನಾಯಕರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಬಗೆಹರಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಐದು ದಿವಸಗಳ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಅಧಿವೇಶನದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೇನಾದರೂ ಅನುಕೂಲಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಗ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†Sri S. NIJALINGAPPA.—Sir, I feel very much flattered that my friends want a statement from me. Allegations are made that I am sitting so silent like an iceberg without opening my mouth and there is something fishy about it. Unless I am permitted by you, I cannot speak. I could have intervened and made a statement but the point at discussion was whether the Question Hour has to be postponed. Therefore my intervention was irrelevant. But now that the entire gamut of the situation is gone through by my friends I think I have to make a statement. I could not make earlier because I could not do it without your permission. A very unkind and discourteous remark was made that I am going to treat this House with discourtesy. Nothing is so farther from truth. I have so much respect for the House not only as Leader of the House but as a humble member. Therefore, there is absolutely no question of any disrespect or discourtesy to any member of the House. We are all representatives of the people entitled to the highest respect. What is the meaning in making a statement that I treat the members of this House with disrespect ? If any member doubts, let it be removed. I have the highest respect for this House. Therefore, let it not be made that my silence is because I treat this House with disrespect or with any discourtesy. I was silent because I had to get your permission and I am glad you have given that permission.

We are passing through strange times. It is true. We have placed the budget before the House and that budget has been passed for only three or four months. Therefore, the fact that we have allotted this budget three months does not very much affect the budget of the entire year, Once in five years, this happens that we have to take a vote on account to see that the work can go on for three or four months. Why I made a particular request to you to postpone the financial aspect of the budget was merely this. As I said we are passing through critical times. As we all know Mysore has to face a lot of difficulties. I have been discussing with the Central Government and the Planning Commission that regard being had to the peculiar situation in Mysore and its difficulties and that this is one of the poorest States, more help should come to us. It looks to me that after the new Government came in the Centre, we are not going to get as much as we expected when this budget was presented. I am anxious as to how we can meet the different demands of different departments in the years to come. I am indeed anxious. I am feeling flattered if I see the responsibilities we have to face as Government to meet the various deamands. Demands are there and are put before the House. But are we satisfied ? As you all know now the Plan is going to be cut. The Planning Minister who was there previously has stated that 23,500 crores would have to be found immediately and during the period from 2nd April to 25th April, it has already

been cut by 4,000 crores. They say that they cannot find money. My own fear is that there may be further cuts. The Finance Minister in the Centre feels that we have to cut the coat according to the cloth and even the budget in the Centre may have to be cut. Luckily or unluckily most of the other States have got the budget sessions postponed to June. We wanted to finish the whole thing in May itself. Therefore, with my consent you were pleased to say that we may call another session. I would have been very glad to discuss the entire budget from today onwards. But unfortunately, considering what is happening in the country, there may be further cuts in the Central allotments. The Planning Commission may not be able to give this amount of money required by us. Who give this money, is itself in question. This Committee set up for Administrative Reforms says that the Planning Commission should not do these things ; its powers are only advisory.

I do not know where we stand. I am very anxious as to how to cut our coat according to the cloth. We do not know what sort of coat and cloth we have. We do not know what is the amount of money that is available. Therefore, I feel unable to put the entire demands before this House just at present. Unless we know what amount is going to be made available for either planned or non-planned expenditure, Budget proposals will be incomplete. That is the position now. Supposing we get less amount, how are we to adjust the priorities ? I feel strongly that the highest priority should be given to agriculture and irrigation, and next to power. Supposing the amount of money for these things are not forthcoming, we must see how best we can make both ends meet and cut our coat according to the cloth. These two major problems are of vital importance. Unless we are wise enough to see how much money can be allotted from the Central Government, we will not be wise in pushing through the Budget. If the House passed the Budget, the question would later arise as to how the priorities have to be adjusted after the quantum of Central assistance was known and how the various allotments have to be cut down. I am not sure what amount will be available for planning and non-planning expenditure. And if I know definitely how much I am going to get from the Central Government for planning, I would then be able to say how much we can spend for the various Departments and developmental programmes.

Each one of my colleagues sitting here is trying to have his piece of loaf of bread. The Minister for Education says that he must be fully provided ; so also the Minister for Health. In this way, each Minister wants the full amount for his departments and says, otherwise he cannot manage. If I give all the money they want, I do not think we will be able to use sufficient money for things which are of immediate necessity.

Therefore, we have all these problems before us. I take my friends nto confidence and say what is facing us. So, how can we put forth ome Budget before we know how much money we can get from the Centre. That is, what has worried me and that is what ought to worry every Member of this august House. Sir, I came and explained to you

(SRI S. NIJALINGAPPA)

what the position is and said that unless we know what exactly is the amount of money that we are going to get for the Plan, it was not possible to place the Budget. The Government of India have promised Rs. 450 crores or thereabouts. But now here is something which cuts the Fourth Plan by Rs. 4,000 crores. I do not know how much further it would be cut. Neither I am sanguine about getting sufficient aid. Supposing we get very much less than we expect, we have certain things to do here.

As a matter of fact, we are very bad in point of irrigation. We are deficit in some of the essential foodgrains. How are we to meet this deficit ? If we have to increase the expenditure on irrigation, how can we find monies for wells, pumpsets, lighting, etc. ? For finding money for that, how much of expenditure have to cut out in some of the other departments. These are the points which we have to consider and decide ourselves. It does not matter even if we postpone the Session by about a month or 20 days. But it is necessary that when we put forth the Budget, we ought to be practical and realistic so that we will be able to satisfy substantially our requirements and our needs. Therefore, I feel that it is necessary for us to think twice before we finalise our Budget. Therefore, I submitted to you the financial circumstances and you agreed. There is no more secrecy in this.

SRI S. SIVAPPA.—When did you realise this ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—Within the last about ten days.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I saw a notification published in the *Mysore Gezette* asking the Heads of Departments to spend for four months.

SRI S. NIJALINGAPPA.—All right. It is only for four months that the budget had been passed and that they can spend. We may deduct and lessen the quantity. Therefore, it may be possible that we may not have much for spending for the rest of the eight months. This situation has to be faced. We had discussions threadbare with persons in charge of administration and told them that before we finalise, it has become necessary to see that we restrict our spending capacity to the amount that will be made available and reallocate them for various departments.

I am not very much anxious to continue my leadership. It has not been one of my attractions in life. Neither am I anxious about the talk of members crossing the floor from here or there. I am not very much worried about that. That has never worried me. If people do it, I can say that they are not wise men. They will be doing it without proper thought. I have no such fear.

SRI S. SIVAPPA.—You have become very wise.

SRI S. NIJALINGAPPA.—I have always been fairly wise. That is why I have gone through life much better than most people. I do not see much of wisdom in these remarks. Yes, we are growing wise. I have to grow wise. Otherwise, I will be called foolish if I had presented a budget which I cannot substantiate. Supposing allotments are less, what is going to happen to it? We are not going to cut down the powers of this House; nor the rights of this House. We only want sufficient time to consider these matters. After that, you will come to this House much wiser. Please consider the peculiar situation that has arisen, which is not favourable to have a long budget session now. The amount that might be found available will have to be properly allotted having regard to the necessity of each Department. So, I felt that we ought to postpone consideration of the Budget. After all, between May and June, there will not be much difference. There is nothing unconstitutional in it. Nothing strange has happened. There is nothing dramatic about it. No dangerous thing is going to happen by it. We are here as representatives of the people to consider how much of allotment has to be made to each department, taking into consideration the amount that may be made available. There are two sources; one from the State and the other from the Planning Commission. There is nothing strange in this. I am sorry lot of meaning is sought to be made either out of my silence or of this adjourned meeting by about a month or so, which had to be done purely on financial aspects. The other Bills, whichever are ready, will be taken up. Nothing wrong in it. Of course, the Members have received the Notice of meeting. They have to come here to attend to other business. There are also other important things to be done. But for the peculiar circumstances, this situation would not have happened. We did not know that the Planning expenditure would be cut down. We did not know what the international situation would be. We also did not know what the International Bank's attitude would be. We are now having a little difference in their attitude. These are the things which prompted us to postpone the budget session. Without knowing exactly how much of money will be available from the Centre, we cannot make any definite allotments to the several Departments. I placed all these things before you Sir, and you were kind enough to agree that these matters relating to finance may be postponed and we are here to consider the other matters. There is nothing which is suspicious or which can be called in question as being out of the way. It is the proper natural course for any wise man who knows the changes in the financial situation of the country and he will accept that what we have done is wise.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—While thanking the Leader for raising important issues, I wish to ask for some clarification from the Leader of the House.

MR. SPEAKER.—I will allow five minutes. Requests have come to me from Members and I am not closing this today. We will have it tomorrow.

† Sri H. SIDDAVEERAPPA.—When the original Budget proposals were made and when they were presented to the House, was there any firm commitment from the Centre ? We are not considering about the State's resources. We are masters of the situation here. So far as the Central aid is concerned, was there any thing by way of assurance—oral or written, as to how much this Government could expect from them ?

5-30 P. M.

Secondly, is there anything in writing or in correspondence or communication between the Central and State Governments with regard to the cutting down of the Central allocation, and if so, what would be the position with regard to the Budget that has already been passed and a Vote on Account given ? The Departments are going to spend the money. I have seen the Government Order published in the Gazette.

Mr. SPEAKER.—It is only for the purpose of validity.

Sri H. SIDDAVEERAPPA,—According to the Budget, each Department may go on spending up to one-third of the allotment. Supposing Rs. 50 crores have been allotted to the P.W.D. On the understanding, they will spend Rs. 12½ crores for 4 months. What would be the position ? I can understand what the other States have done, Even now, my feeling is that the Budget could have as well been discussed, I can understand the force of the argument when the Leader of the House says that it should be realistic. Even now, the Budget should have been allowed to be discussed. Nothing prevented them from calling for another extraordinary meeting.

Sri R. M. PATIL (Minister for Municipal Administration),—Which is more wise ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Even now, where is the assurance that you are going to have a firm commitment from the Centre as to what they are going to give to you during 1967-68 ? We have to pass the Budget latest within 31st July 1967. Where is the assurance that they are going to give you so much during the current year both on the public sector and various other plan and non-plan commitments ? They might have urged for the allotment. Having taken this House into confidence, now, let the Leader of the House go a step further and tell us with regard to the points that I have now urged him to say.

Mr. SPEAKER.—There are certain Obituary references and other business. We will have this tomorrow also. Please don't take it as a closed chapter.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮೀ, ನನಗೊಂದು ವಿವರಣೆ ಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾನಾಯಕರು ಇಲ್ಲ ಈಗ ಮಾತನಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲ ನಾವು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಇಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನಾನೊಂದು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಕೂಡ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು......

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ (ಸಾಗರ).—ನನ್ನದೊಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರಿದೆ; I had given notice of a Closure Motion. Unless the Speaker chooses to allow the Motion or gives a Ruling, the discussion on the adjournment motion cannot go on.

MR. SPEAKER.—This matter is not closed.

OBITUARY REFERENCE

Re : **the Demise of Sri Pamadi Subbarama Shetti and Sri A. Mohamed Sait**

MR. SPEAKER.—I regret to inform the House the demise of Sriyuths : Pamadi Subbarama Shetti and A. Mohamed Sait on 19rh April, 1967.

Sri Pamadi Subbarama Shetti was an Ex-Member of the Representative Assembly and was a Minister in the K. C. Reddy's Cabinet.

Sri A. Mohamed Sait was an Ex-member of the Representative Assembly and also and Ex-member of the Legislaive Assembly and Legislative Council.

I shall convey on behalf of the House, our sympathies to the relative of the deceasd. I request of the Members to stand in silence for a minute as a mark of respect to the deceased.

(*Members stood in silence for a minute*)

MESSAGE FROM THE GOVERNOR

Announcement

MR. SPEAKER:—I report to the House that I have received a message from the Governor which is as follows:—

"To the Members of the Mysore Legislative Assembly,

I have received with great satisfaction the expression of your thanks for the speech with which I opened the First Session, 1967 of both Houses of the Legislature.

V. V. GIRI, *Governor of Mysore*"